

Maročnina mesečno
25 Din. za inozemstvo
40 Din — ne-
doljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SCOVENEC

Inhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Plod samozavesti

Te dni se zborejo v Bukarešti zunanj ministri Romunije, Češkoslovaške in Jugoslavije k rednemu poletnemu zasedanju Male zveze. Bili so časi ko je naš človek pričetku te vesti skomignil z ramami, namrdnil usta in prelistal na drugo stran, češ, saj je vedno isto, veliko pisanja, mnogo govorjenja, preveč samohvale, koristi pa nobene. Ti časi so hvala Bogu za nami. Mala zveza je v enem letu, od lani na letos, večkrat pokazala, kako je v političnem sestavu Evrope potrebnih in kako bi brez nje posamezne države, ki jo sestavljajo danes v mednarodnem svetu, ne pomenile ničesar in bi bile le igračke, s katerimi bi se vesileti tu in tam poigrackale, če bi jih ravno ne potrebovale za menjalno sredstvo, s katerim bi barantale vsaka za svoje lastne koristi. Tako pa so postali sestanki Male zveze predmet evropske pozornosti in ni ga danes glasnika javnega mnenja niti aktivnega državnika, ki bi se držal zaničevati ali prezirati zbor mož, ki predstavljajo 60 milijonov ljudi v osrčju Evrope.

Da pravilno ocenimo sestanek zunanjih ministrov Male zveze, ki dobi še prav poseben pomen, ker mu bo prisostoval tudi francoski zunanj minister Barthou, moramo pogledati v prošlost in se ozreti v bodočnost, ker bukareški zbor je samo člen, nujnosten člen v verigi dogkov, ki kot nervozni film drvijo mimo nas, ne da bi prav vedeli, kakšna bo zaključna slika.

Pogled nazaj. Pred enim letom stali pred nevarno burjo. Italijansko časopisje je pljuskalo ob nas s strastjo, ki je bila tudi za neinformiranega človeka oznanjevalka hujših dni. Tesno se nas je oviral obroč, ki ga je udarec za udarcem zbijala italijanska diplomacija, na zapadu, na jugovzhodu. Danes, ko smo prišli iz teh temin na solnčne jase, lahko z mirnejšim očesom gledamo nazaj na nevarnosti, ki so sedaj daleč za nami. Kot zadnji, smrtonosni udarec si je Italija zamislila pakt štirih velesil, torej pogodbo, ki bi bila združila vesile ter prepustila male države svojim usodam. »Trogirski lev« so oznanjali burjo, ki prihaja. Toda takrat se je v malih državah vzbudila sila odpora, ki je — da zopet ponovimo to zgodovinsko resnico — na pobudo in na pritisk našega zunanjega ministra idiličen in več ali manj platoničen pakt Male zveze kar čez noč spremenič v strumno in disciplinirano skupino držav, ki hočejo do zadnjega braniti svojo svobodo. Ta preverat je bil prvi močnejši izraz samostojnega mišljenja in hotenja malih držav, ker ga ni narekovala, niti nasvetovala nobena velika država. Nasprotno! Odmev po Evropi nam je potrdil, da je bila krenjna dobra in da je res najboljše sredstvo samoobrambe, če ne hilastamo po tuji pomoči, marveč se z zaupanjem zanašamo na svojo moč. Sledje tež zdravi smerunci, da imamo v moralnih silah našega naroda edina jamstva za svoje zgodovinsko trajanje, smo sami, brez vmesavanja kakšnih tretjih prijateljev šli in tudi čez noč z velikim idealizmom priredili na Balkan političen preverat, ki bi se nam bil pred letom zdel še utopija. Prislo je bližanje z Bolgarijo, prišel je balkanski sporazum, prišel je prvi stik z Rusijo. To so plodovi našega lastnega dela in truda, ki so dozoreli brez do-nosov kakšne vesile kot izraz naša lastne samozavesti.

Politiko samostojnosti bomo imenovali delo, ki so ga vse države Male zveze v zadnjem letu dovršile. Ravno zato pa je bila tudi tako plodonosna, bolj kot pa vseh 10 let, odkar je preje obstajala. Mala zveza in so jo smatrali le za senco, ki jo meče v srednjem Evropo neka zapadna velesila. Ista volja po samoodločevanju je tudi našo postojanko v Podonavju utrdila, da smemo govoriti o tem, da imamo zares svojo lastno politiko, ne pa hlapčevsko vlogo predstavljajoč za druge načrte, ista samostojnost v urejevanju naših potreb nam je tudi na gospodarskem polju prinesla koristi, o katerih pred enim letom še sanjati ne bi bili smeli, eaj smo takrat za Nemčijo veljali za državo brez bodočnosti, ki naj samo kupuje, a nič prodaja. Pogled nazaj nas napoljuje s ponosom, a ta ponos je upravičen le v toliko, v kolikor moremo ugotoviti, da so pridobljeni uspehi zares plod samostojnega odločevanja in neomajene samozavesti ter zaupanja v ustvarjajoče sile našega ljudstva.

Pogled naprej. Pogled v bodočnost je meglem in jasnih obzorij ne vidimo nikjer. Samostojen nastop Male zveze je sprožil veliko novih pokrelov po Evropi. Povzročil je ustavitev rimskega pakta, ki naj bi povezel med seboj Italijo, Avstrijo in Madjarsko očividno kot protutež nenadnega pojava pomljene zvezne med Češkoslovaško, Romunijo in Jugoslavijo. Povzročil je radikalni preverat v francoski zunanj politiki, ki se je s polnim srecem zoper vrnila nazaj k tradicionalnemu sodelovanju s svojimi zaveznicami — po dveh letih ljubimkovanja z drugimi ljubicami — in dal podobno za veliko evropsko zbiranje okrog francosko-ruskega načrta za sklenitev varnostnega pakta, kateremu je vabljenia Mala zveza in države balkanskega sporazuma. Povzročil je posredno vsed pojava Rusije na evropskem toriu vznemirjenja v Angliji, Nemčiji in Italiji, da ne govorimo o Poljski, vrgel nesoglasje med Francijo in Anglijo na razorožitveni konferenci. Povzročil je kot najnovejšo posledico tudi nenadno zbljanje med Italijo in Nemčijo, ki bi radi ustvarili svoj tabor proti taboru, ki se baje ustvarja okrog Francije in Rusije. Vsi tudi veliki, sicer še nejasni pokreti podobno butali ob konferenco v Bukarešti, ki bo moralni skušati dogmati, ali vsaj ugantiti, kam dajejo, kaj pomenijo za nas in za našo lastno bodočnost.

Poučeni po izkušnjah prošlega političnega leta bodo državniki, ki odločajo o naši usodi in ki jim zaupamo, sklenili, da je najboljše, če tudi v bodočnosti računajo v prvi vrsti le na svojo lastno moč, zaupajo le v moralne sile svojih lastnih ljudstev in branijo predvsem le koristi svojih lastnih dežel. Taborov v

Načrti sestanka dveh diktatorjev v Stra

Četverni pakt proti francosko-ruski zvezi

Mussolini pogreva svojo staro misel: Mala zveza naj se izolira in izključi iz sodelovanja pri evropski politiki

Komentarji, ki jih priobčujejo danes italijanski listi o razgovorih med Mussolinijem in Hitlerjem na bregovih Brente, bistveno potrujejo, kar smo o tem diplomatskem dogodku pisali včeraj. Smisel italijanskih komentarjev, ki so seveda vsi inspirirani od najmerodajnejše strani, je, kratko povedano, sledi:

Italija smatra, da je treba v interesu evropskega miru in konsolidacije na vsak način preprečiti stvoritev blokov v Evropi. Nameri Francije, da bi se pod njenim vodstvom ustvarila zveza Moskva-Pariz preko držav Male zveze in Balkana, je proti interesom Italije ter ogroža ono sbljajanje med Rimom in Parizom, sa katero se prizadevajo Jouvenel, Berenger in Barthou. To akcijo, ki bi Nemčijo popolnoma osamilna v prisilila Hitlerja, da išče zavezников proti francosko-ruskomu bloku, hoče Mussolini obrezuspešiti s tem, da postavi zopet na dnevnih redov svojo staro zamisel četverzvezde Italija-Francija-Nemčija-Anglija. Ocenim bi se moralna Nemčija potruditi, da zopet vstopi staro tradicionalno dobro razmerje z Rusijo, ki jo je nemški fašizem tako brutalno razdržal. Ker bi pakt četvorice imel dobro oporo tudi v Poljski in ker Anglija brez dvoma to kombinacijo gleda z dobrohotnimi očmi, se Mussolini zdi ta načrt ustvarljiv. Ker bi se na ta način Nemčiji obenem omogočilo, da se vrne v Ženevo, bi se tako zopet ustvarili pogoji za splenočenje evropskih sporazumov, ki bi izpodkopal tla nevarni politiki predvojnih blokov.

Vprašanje Avstrije igra sicer v razgovorih v palači Stra važno vlogo, nikakor pa ne prvenstvene. Ono tvori samo pogoj za zopetno tesnejše sodelovanje med Nemčijo in Italijo. To sodelovanje je namreč odvisno od tega, če bo Hitler pristal na načelno zahtevo Italije, da mora Nemčija Avstrijo pustiti popolnoma pri miru, in nekateri vidijo ugodno znamenje za to v tem, ker so narodno-socialistični atentati v Avstriji prenehali v tistem momentu, ko se je Hitler dvignil s svojim letalom, da odleti v Italijo.

Kakor vidimo iz tega kratkega posnetka fašističnih komentarjev o sestanku obih diktatorjev, je Mussolinijeva kombinacija na perjena, kar vselej, proti državam Male zveze, ki jih hoče izložiti iz koncerne evropskih velesil, tako, da bi eventualni proračun med Nemčijo in Francijo, tako v razorožitvenem vprašanju kakor v drugih važnih problemih Evrope, šel na škodo Male zveze. Vzpostavno s tem gredo intrige italijanske diplomacije, da bi izvabila iz Male zveze na svojo stran Češkoslovaško. Star, dobro znan načrt g. Mussolinija!

Komentarji

Italijanski tisk poln nad

Najvažnejši je v tem pogledu članek »Gioriale d'Italia«, ki vedno izraža mnenje zunanjepolitičnega ministra. List pravi, da sestanek v Stra nikakor ne pomeni kakšne italijansko-nemške zvezže proti komurkoli, ampak da ima samo namen, kako pospešiti trajen sporazum med zapadnimi velesilami. Nekateri pravijo, tako nadaljuje ta list, da je mednarodni položaj kaotičen, toda tako se samo zdi. V resnici se za to mesto vedno bolj okrepljuje težnja, kako konsolidirati Evropo. Ta težnja se čedalju bolj obrišuje s misilu pakta štirih velesil Evrope. Ker se vsi zavedajo, da je taka politika najsigurnejša pot k pomirjenju in stabilizaciji Evrope, zato danes vse mednarodno časopisje s simpatijami spremlja sestanek med voditeljem italijanske države in nemškim kanclerjem, zakaj vsi vedo, da se morejo iz tega sestanka roditi same pozitivni rezultati za evropski mir. — Ta komentar je jasno predviden, pove pa jasno veliko: evropsko politiko naj vodijo izključno London, Paris, Rim in Berlin.

»Lavoro fascista«, ki točno izraža mnenje fašistične stranke kot take, piše: Evropski mednarodni položaj nikakor ni katastrofal. Res, da razgovori v Ženevi predstavljajo svoje vrste bankrot, toda velesile so pokazale vso svojo dobro voljo, da pride do sporazuma. Temu sporazumu se ne bo mogče izogniti, če se Nemčija vrne v Ženevo. Italija bo Nemčijo skušala k temu pregoroviti in upa na uspeh. Ta uspeh bi bil popolnoma v smislu četvernega pakta, ki bo usode Europe

Evropi ne maramo, ker smo miroljubni ljudje, ki hočemo na svoji sveti rodbinski zemlji mirno delati za svoj blagor in za svoj napredok in se hočemo vezati na vsakega, od koderkoli pride, ki je z nami istih misli. Za varnost sečit ne maramo služiti nobenemu, razen samim sebi in velikim etičnim vrednotam, ki so bistvo naše kulture. Tudi nočemo biti toriče za gospodarske meštarje, ki bi nas radi spravili v gospodarske odvisnosti, ker nas v politične niso mogli. Blagor nas vseh, ki smo združeni v eno življensko enoto Male zveze, to je prvi člen našega združenja. Zvestoba do tega načrta nam je prinesla velikih koristi v preostalem letu in nam bo rodila tud inovih v bodočnosti, ki se bomo prerivali skozi gibanja, ki valovijo po Evropi.

Pa kaj bi to še povdarjali, saj je naš zunanj minister, ki bo v Bukarešti imel prvo besedo, že z dejanjem dokazal, da mu je gornja misel postalna načela njegove zunanje politike. Zato smo lahko mirni, ker vemo, da bo Male zveza razumno in previdno motrila vse politične toke, ki se tako hrupno pojavitajo, in da se jim bo pridruževala ali pa jih odibjala, oziroma skušala preusmerjati po merilu, koliko koristijo ali škodujejo našim trem državam.

poležil v roki Rima, Pariza, Londona in Berlina in ki se lahko razširi tudi na Moskvo in Varšavo. Samo iz tega se lahko razvita dogovor o omejitvi oboroževanja, brez česar ne more biti miru.

Corriera della Serač pravi, da je Italija bila vedno odločno proti politiki blokov, ki bi razdelili svet v sovražne skupine. Ne glede na to, da bi tako politika mogla privesti do vojake, bi se s tem moralna in gospodarska kriza sveta samo povzela. Treba je urediti politiko donavsko-balkanskega prostora v smislu Mussolinijevih smernic.

Turški Stampac piše: Napetosti, ki so obstajale med Italijo in Nemčijo, se morajo odpraviti. Historična naloge Nemčije v sredini Evrope se ne more razvijati svobodno in dostojno. Italija odločno odklanja vsak poskus obrožitve in osamitev Nemčije. V Evropi se mora voditi politika pravilnega ravnotežja med velesilami in zato se morajo Nemčiji priznati vse pravice, ki jih imajo druge velesile. Ako se bo to posegalo, potem bo nemško-italijansko prijateljstvo postalo jedro miru in središče mednarodnega sodelovanja.

Kako misli Nemčija?

Bistveno pačko se glasijo komentarji nemškega tiska, čeprav je naravno, da Nemci bolj podprtajo misel, da je nemško-italijansko sodelovanje predvsem zato potrebno, da se parira politika Francije, ki da hoče ustvariti protinemško alianso z Moskvo. To povdinja šef zunanjopolitičnega oddeшка nemškonalionalne stranke, znani Alfred Ro-

senberg, v »Völkischer Beobachter«, ki je osrednje glasilo stranke. On pravi, da sta Italija in Nemčija naravna zaveznika proti vsem poizkusom, ki gredu z tem, da preprečijo preporod Nemčije.

— Deutsche Allgemeine Zeitung piše, da sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem ni naperjen proti nikomur, da pa morajo izvestne velesile razmeti, da je politika sovražnih alians v Evropi nemogoča in da je treba priti do sodelovanja med vsemi narodi. — Deutsche Zeitung pravi, da Mussolini noči čakati, da bi se v Evropi stvorile nove sovražne fronte, ampak hoče takoj razjasnit položaj, kdo je njegov prijatelj in kdo sovražnik.

Kaj pravi London?

Angleško časopisje je po svoji navadi rezervirano. Morning Post potrjuje, da namesto Mussolini omogočiti soglasje med evropskimi velesilami s pomočjo paktu četvorice. Zato bo Mussolini Hitlerju svetoval, naj se vrne v Ženevo, naj sklene sporazum glede obrožitve ali razorožitve in naj pomaga, da se ustvari in okrepí soglasje med Parizom, Londonom, Rimom in Berlinom. — News Chronicle piše, da Nemčija komaj čaka, kako bi se povrnila v Ženevo v družbo evropskih narodov in da Italija z vsemi silami to posprešila pod pogojem, da Nemčija pusti Avstrijo popolnoma pri miru. — Laburistični Daily Herald pravi, da bo največji uspeh sestanka v Stra ta, če Italija privede Nemčijo nazaj v Zvezno narodov.

Pogajanja za kordonom policije

Uradno poročilo

Benetke, 15. junija b. Po sestanku Mussolinija s Hitlerjem v vilji Pisani v Castel di Stra je bilo ponovno izdanlo slednje uradno poročilo: »Sei italijanske vlade je bil v vilji Pisano na kosilu z nemškim državnim kanclerjem Hitlerjem. Po kosilu sta se še oba vlad pogovarjala. Pogovor je trajal nad dve uri. Razgovori se jutri nadaljujejo.« Šef tiskovnega urada grof Ciano je izjavil časnikarjem, da razgovor med Mussolinijem in Hitlerjem ni nikje prisostvoval. Bila sta sama in jima tudi ni bil potreben tolmač. Ob času razgovorov je bil pred vilo v Castel di Stra, kjer sta se razgovarjala Mussolinij in Hitler, močan kordon policije. Nihče se ni smel približati vilji. Ob 10 zvečer je Mussolini odšel v doživočno v Benetkah, nekaj trenotkov nato pa je prišel tudi Hitler s spremstvom. Hitler je pred tem večerjal v Grand-hotelu z nemškim zunanjim ministrom von Neurathom in njegovim sinom, nemškim poslanikom v Rimu von Hasslom in nemškim konzulom v Benetkah in v Florenci. V doživočni so prisostvovali koncertu beneške filharmonije.

Razgovor na lagunah

Davi ob 9 je Mussolini izvrnil pregled 49. fašistične legije, ki ima svoj sedež v Benetkah. Mimočod je prisostvoval tudi oddelki fašističnih vsečiličnikov. Ob 1 popoldne je Mussolini priveden na čast Hitlerju kosilo v Alberonu, nato pa se je z njim odpeljal z motornim čolnom na izlet na laguno, kjer sta se zopet razgovarjala dve uri. Hitler je namreč zahteval od Mussolinija rekonstrukcijo avstrijske vlade.

Ce pride do rekonstrukcije, potem naj Habicht postane podkanceler avstrijske vlade. Ce pride do razglasitve, potem naj Habicht postane podkanceler avstrijske vlade. Potem bi Hitler prevzel vsa javna za mir in red v Avstriji.

in nadaljevala včerajšnje razgovore. Program svenčnih

Po obisku Göbbelsa na Poljskem

Atentat v Varšavi

Poljski notranji minister Pieradzki ubit - Atentator pobegnil

Varšava, 15. junija p. Danes popoldne ob 16 je bil na poljskega notranjega ministra Pieradzkija izvršen atentat. Minister je ravnokar izstopil iz avtomobila ter se je hotel podati v lokal vladne stranke. Tedaj je pristopil k njemu mladenič ter oddal nanj 3 revolverske strele. Minister se je težko ranjen zgrudil na cesti. V bližini se nahajajoči policist je skušal prijeti atentatorju, toda ta je nanj streljal ter se mu je posrečilo zbežati. Tudi nadaljnja zasledovanja policije so ostala brezuspešna. Minister so takoj prepeljali v bolnišnico ter ugotovili, da je dobil eno kroglo v možgane. Izvršili so takoj operacijo, toda ob 18 je minister preminal. Pokojni je spadel med najožji krog prijateljev Pilsudskega. Atentat ima politično ozadje. Ob 19 izdanio policijsko poročilo pravi, da je imel atentator sotrudnika, ki sta pa tudi zbežala. (Pieradzki je v imenu poljske vlade sprejemal nemškega ministra dr. Göbbelsa.)

Policija je mnenja, da so izvršili atentat ne eden, ampak trije mladeniči, ki pripadajo tajni naci-

onalistični organizaciji. Klub temu pa se policija še nocoj ni mogla izjaviti o pravih vzrokih za ta ostuden umor odličnega poljskega politika. Po vsem mestu vlada veliko razburjenje in velike ljudske mnogice se zbirajo po Foksadovi ulici, kjer je bil izvršen atentat v pričakovanju podrobnejših vesti o zločinu. Ker se ni bati nobenih nemirov, policija tudi ni odredila nobenih varnostnih ukrepov, le v toku so stražniki posegli v promet, ki je čisto normalen, da prepričajo preveliko zbiranje ljudstva. Vhod v židovski del Varšave pa je nocoj zastražen z močnimi policijskimi odredi.

Göbbels v Krakovu

Varšava, 15. jun. AA. Nemški propagandni minister dr. Göbbels je danes z letalom odpotoval v Krakov. Na letališču so se od njega poslovili državni tajnik Korsak, kabinetni šef zunanjega ministra Dembički, ravnatelj tiskovnega oddelka Premicki, predsednik zveze intelektualcev Spelinski in nemški poslanik v Varšavi v Moltke.

Po proglašitvi, da Nemčija ne bo plačala obresti za svoje dolgove

Nemška marka se potaplja

Berlin, 15. junija b. Na seji centralnega odbora Reichsbanke je bil na predlog predsednik dr. Schachta sprejet in objavljen sklep, s katerim se ustavlja transfer za obresti in anuitete za vsa inozemsko posojila Nemčiji. Transferni moratorij bo trajal od 1. julija 1934 do 1. julija 1935, medtem ko se izplačilo transfera ne bo vršilo vse do 31. decembra 1935. Lastniki obrestnih računov bodo dobivali 3% obresti, kuponi pa se bodo amortizirali do 1. 1945 po 3 % od količine, ki se nahaja v oboku. Moratorij je zajel tudi obrestno službo za Davisovo in Yungovo posojilo. Na koncu svojega poročila je dr. Schacht povdari, da se ne bo izvršila devalvacija marke in da se tudi inflacija ni treba bati. Zaradi vedno slabših nemških finančnih in nemškega gospodarstva se je ta korak državne banke že dolgo pričekoval. Nemške zlate in devizne zaloge so padle od začetka finančne krize za 2577

milijonov na 120 milijonov mark. Istočasno pa se je znižalo tudi kritje za 6.1% na 3.4%. V nepolnih treh tednih bi se uporabile še te zadnje skromne rezerve, in ravno to je bil glavni vzrok, da se je Nemčija odločila za ta korak. Seveda je trenutno še popolnoma nejasno, kako namerava voditi Nemčija svojo zunanjino trgovino. Nemčija bo predvsem skušala na mesto sirovin uporabljati surrogate, ki so se že uvelodili v številnih nemških industrijah. Vprašanje je samo, če bo inozemstvo zadovoljeno s takim blagom in če ga bo sploh hotelo kupovati že z ozirom na veliko konkurenco drugih držav. Ravno v tem tiči vsa nevarnost za Nemčijo z ozirom na novo transferno stanje, ki stopa v veljavno dne 1. julija. Nemčija je pred gospodarsko katastrofo, ki pa ne bo brez vpliva tudi na njen politični in diplomatski položaj.

Kako si pomagajo drugod

„Križarji sv. Janeza“ v Holandiji

Moderna lajiška kongregacija za vzgojo mladine

Heerlen, junija 1934.

Na Holandskem je ustanovljena nova moška kongregacija, ki je letos obhaja svoj 12 letni jubilej ter je 3. junija njena največja podružnica v Rotterdamu obhajala svojo prvo 10 letnico.

»Križarji sv. Janeza« imajo svoj sedež v Rijswiku pri Den Haagu ter so strurno organizirana skupina lajičnih apostolov, katere prešinja duh enciklike »Ubi arcano Dei«. Da so bili ustanovljeni že prej, preden je izšla ona papeževa okrožnica, dokazuje le, kako potrebna je bila taka organizacija v zgradbi katoliške akcije. Naglo širjenje in veliki uspehi dokazujejo tudi, da se ni motil nihov ustavnitelj, znani p. dr. Jak. van Giinneken, ki je sedaj profesor na katoliški univerzi v Nijmegenu. Točni namen križarjev je najprvo posvetitev samega sebe, potem pa vzgoja moške mladine in hravno krepke, versko odločne in za življenje strokovno izobrazene može. Križarji sprejemajo v svojo sredo le take dečke, ki so sicer katoliški staršev, ki pa so v nevarnosti, da bi njihova vzgoja v domači hiši ali bližnjem okolici ne bila dobra. Tako n. pr. sprejemajo v vzgojo dečke ločenih staršev, posebno pa take iz mesnih zakonov, nezakonske otroke, ki morajo delati pri tujih ljudeh, otroke staršev, ki jim je sodišče vzel oblast nad otroci itd.

Vzgajajo jih pri križarjih po načelu proste mladinske vzgoje. Obenem s potrebo in temeljito versko izobrazbo dobivajo tudi temeljito pouk v laki obrtni stroki, da se pozneje v življenju lahko osamosvoje. Obenem jih že spravljajo v stike s tisto zunanjim okolico, v kateri bodo v poznejšem življaju najbrž moralni delovati, tako da že kot otroci redno, kakih nevarnosti se morajo ogibati in koga naj se drže, ako bi bili v nevarnosti, da padejo.

Križarski internat nudi gojencem tak način življenja, ki je čim bolj podoben družinskemu življenu. Zato nimajo nobenih uniform, pač pa prebivajo v malih prijaznih sobicah in jedo v malih, prav na holandski način urejenih jedilnicah, pri mizah, katere so okrašene s cvetlicami itd. Starejši fantje (do 21. leta) dobivajo tudi nekaj denarja za svoje potrebe, smejo nekajkrat na teden oditi v mesto ter se smej, ko za to dozore, celo zaročiti. Preden zapusti vzgojivovališče, so že vsi uslužbeni pri kakem mojstru in obližju, tako da ima vsakdo že zagotovljeno delo in kruh, ko gre iz zavoda.

Ni natančno določeno, koliko mora deček biti star, da ga sprejmejo. Splošno se drže navade, da morajo biti otroci vsaj 7 let stari in navadno ne več do 14. Ce se pa oglasijo za sprejem starejši, ki resnič katoliške vere še ne poznajo, jim nihče ne dela sile. Toda vsakodnevna okolica in molitev križarjev ima vedno svoj uspeh, tako da taki gojenci nazadnje sami prosijo, naj ji poučujejo v verouku. Mlajše kajpada že od vsega početka učecatekizma. Starši, ki svojega otroka dajo v križarski internat, morajo podpisati izjavo, da ga hočejo imeti vzgojenega v katoliški veri.

Haarlemski škof dr. Aengenent, v čigarsklopi spada Rijswijk, to kongregacijo vsestransko podpira. Tudi drugi nizozemski škofje jo pri vsaki priliku priporočajo. Delovanje teh križarjev zahaja velike ljubezni in poštovanosti. Pri svojem delovanju imajo skrižarji sv. Janeza pred očmi sijajni vzgled svojega patrona sv. Janeza Evang. ter obenem prepleto zadoščenje, da so nešteto mladinskih duš rešili za ta in oni svet.

Izredna sodišča v Austriji

Salzburg, 15. junija. b. Pred tukajšnjim izrednim sodiščem za zaščito države se je pričela danes razprava proti 5 narodnim socialistom, ki so 10. junija v Liefingru pri zborovanju katoliške mladine vrgli dve bombe s smrdljivimi plini in eno bombo, ki razvija dim. Zagovarjajo se 22-letni kuhar Jože Feber, 19-letni kuhar Rudolf Ortner, 38-letni fotograf Josip Hein, 34-letni tehnik Ludvik Mai in 35-letni fotograf Peter Wernegger. Razprava se je pričela nekaj po 9. Državni pravnik dr. Kabečka je prečital otožbo in kvalificiral dejanje kot nasilje. Povdari je, da je med otroci pri eksploziji bomb nastala silna panika in da se je le srečemu naključju zahvaliti, da ni bilo žrtev. Feber, Oriner in Wernegger priznavajo svoje dejanje, medtem ko ostala dva zanikata vsako krivdo. Zagovorniki so predlagali, da se razprava odgovori, da se jim omogoči, da se sporazumejo s svojimi klijentimi.

Dunaj, 15. junija. b. Zvezni kancler dr. Dollfuss je pribletil ob 10 dopoldne iz Budimpešte in se spustil na letališču v Aspernu, od kjer se je takoj odpeljal na Dunaj.

Bombe v Parizu

Pariz, 15. junija. k. Danes so v Parizu zopet eksplodirale tri bombe. Njihov učinek je bil danes mnogo usodeniji od včerajšnjega. Današnje tri bombe so namreč eksplodirale v hišah. Ena je eksplodirala v dvorani nekega kinematografa. Pri tem je bil neki uradnik na mestu ubit, v paniki pa je bilo nad 20 oseb hudo ranjenih. Druga bomba je eksplodirala v stanovanju mnogoštevilne družine. Nekaj članov družine je bilo ranjenih. Tretja bomba k sreči ni zahtevala žrtev.

Po viharju - lakota

Newyork, 15. junija. AA. Iz San Salvadorja počela, da grozi temu mestu lakota. Poplavu je porušila vsa prometna sredstva. Tisoče in tisoče meščanov pospravljajo dan in noč ceste, po katerih ne morejo pripeljati živila z obale. Vlada je obavila obredno stanje, da prepreči ropanje.

Nova državna banka v Bolgariji

Sofija, 15. junija. m. Snoči je ministrski svet sprejal sklep o ustanovitvi nove banke v Bolgariji, pri kateri bo sodelovala sama država. Časniki je predsednik vlade Georgijev izjavil, da je ministrski svet temeljito proučil vprašanje ustanovitve te banke, katere naloga bo, da resi problem kredita v državi. Nova banka se bo ustanovila s fuzijo številnih velikih bank ob sodelovanju države in bolgarske narodne banke in se bo imenovala Bolgarska kreditna banka. Njena glavna naloga bo, da kreditira bolgarsko gospodarstvo.

Potres v Braziliji

Buenos Aires, 15. junija. AA. Iz Cordobe počajo: San Paco, ki ga je potres posebno hudo razdejalo, nudi strahovito sliko. Mnoge ulice so popolnoma porušene in so samo še gomile ruševin. Mnogo hiš se bo vsak hip porušilo. Od časa do časa se še pojavljajo slabejši potresi s podtalnim grmenjem.

320 kilometrov na uro

Berlin, 13. junija. Nemška »Lufthansa« je včeraj otvorila več novih ekspresev prog. Na teh progah med Frankfurtom, Berlinom, Hamburgom in Kölnom bodo letela eksprese letala tipa »Heinkel X 70«. Njihova povprečna hitrost znaša 320 km na uro. Iz Berlina v Hamburg leta la letala redoma 50 minut, iz Hamburga v Köln 80 in iz Berlina v Frankfurt 85 minut.

Upniki, ki ne plačajo

Washington, 15. junija. AA. Italijanska, madžarska, romunska in poljska vlada so naznabile Zedinjenim državam severne Amerike, da ne morejo plačati vojnega obroka, ki zapade 15. junija.

„Skalaši“ na Prokletiji

Belgrad, 15. junija. m. Te dni je prišla semkaj skupina 10 Skalašev, ki je odšla na plezalne ture, v gorovje Prokletije. V skupini so 4 Jesenčani, 4 Ljubljanci, 1 Lesčan in 1 Zagrebčan. Skalaši bodo na plezalnih turah v Prokletiji nekaj dni.

Katoličani - pionirji socialne obnove Priznanje Mednar. urada za delo v Ženevi

Zeneva, 15. junija. Na mednarodni konferenci dela so razdelili poročilo o delovanju mednarodske organizacije dela, ki nosi naslov »Anne sociale (Socialno leto)«. Poročilo vsebuje tudi podatke o udejstvovanju katoličanov na socialnih področjih.

Naj samo v izvlečku priobčimo nekatere podatke. Poročilo omenja papežev govor v konzistoriju lanskog leta; v njem zahteva sveti oče, da je treba delovne pogoje delavca definitivno urediti. Sam je dal dober zgled s tem, da je uvedel organico, v katerem kaže na dolžnost države, da da družini vse to, kar sama ne more dati svojim članom. V Kanadi so katoličani na zborovanju v Rimouskiju razpravljali o vprašanju zemlje. Poljski socialni tedni so nomenjani v prvi vrsti profesorjem in mlajšemu rodu. V Parizu je bil mednarodni kongres za proučevanje vprašanja povratka žene v ognjišču. 22 držav se ga je udeležilo. Prileže so ženske iz vse Evrope, Amerike in Azije. Kongres je zahteval meščansko družinsko vzgojo. Družinski glavati morajo prejmeti »družinsko« plan, da bo lahko vzdrževal družino in da ne bo treba ženi delati.

Katoličani so na Francoskem razvili organizacijo socialnih tajništev. V njih so predstavniki raznih strokovnih organizacij. 38 tajništev po departementih je združeno v 7 deželnih tajništev in končno v vsedravno zvezo tajništev. Ta tajništva se bavijo prav tako s problemi v mestu, kakor na deželi, z zavarovanjem, z denarstvom, s sindikalno propagando in vzgojo delavstva.

Gibanje naših časnikarjev

Sarajevo, 15. junija. c. Jutri in pojutrišnjem bo v Sarajevu občni zbor Jugoslov. novinarskega udruženja. Kot glavna točka dnevnega reda se bo obravnavalo vprašanje pokojninskega zavarovanja časnikarjev. Baje je to vprašanje dozorelo že tako daleč, da se je ljubljanski Pokojninski zavod ponudil, da izvede pokojninsko zavarovanje za časnike iz vse države.

Vozne olajšave

Belgrad, 15. junija. AA. Prometni minister je dovolil vozno olajšavo 75% za tuje delegate, 50% pa za naše deležne, ki se udeležijo mednarodne parlamentarne trgovinske konference. Konferenca bo v Belgradu 16. septembra.

Prometni minister je tudi dovolil 75% popusta za deležne vojnike invalidov iz naše države in za deležne bolgarski vojni invalidov, ki bodo delovali na skupščini Udrženja vojnih invalidov od 23. do 27. junija in na posvetiti temeljnega kamna za invalidni dom kralja Alekseandra I.

Narodna skupščina

Belgrad, 15. junija. m. Na današnji seji Narodne skupščine se je po izvršenih formalnostih prešlo na dnevnih red, na pretres zakonskega osnutka, o odpravi fidejkomisa. Poročilo odbora, ki je proučeval ta zakonski osnutek, je podal poročevalec tega odbora dr. Stefan Knežević. Za njim je govoril dr. Julije Cenkić, ki se je obširno bavil z vprašanjem fidejkomisa in izjavil, da so fidejkomisi v Sloveniji v protinacionalnih rokah in jih radi tege ni treba ščititi. Za njim je govoril ing. Ferdo Šega, ki je izjavil, da bo imela ukinitve fidejkomisov ugodne posledice za kmečki stan. Ker se bodo na ta način odpravili še zadnji ostanki, ki spominjajo na zastareli fevdalni sistem. Po govoru ing. Šega je podpredsednik Narodne skupščine dr. Hasanbegović zaključil današnjo sejo in izjavil, da bo prihodnja seja 19. t. m. ob 10 dopoldne z istim dnevnim redom.

Usmiljenke in belgrajske bolnice

Belgrad, 15. junija. m. Interna klinika dr. Ignatovskega je odprtela slovenske usmiljenke, ki so skozi 5 let vestno in pošteno vršile službo v kuhinji. Letoško je tudi tukajšnja državna bolnica že prej odvzela slovenskim usmiljenkom kuhinjo.

Osebne vesti

Belgrad, 15. junija. m. Za svetnika inspekcije parnih kotlov je postavljen pri kraljevi banski upravi v Splitu ing. Rajmond Sonc, svetnik inspekcije parnih kotlov pri kraljevi banski upravi v Zagrebu. — Za šefu zavoda za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani je postavljen dr. Bogoljub Dragaš, zdravstveni svetnik istotam

Slovenski javnosti:

Za popolno gimnazijo v Soboti

Ko se bliža petnajsta obletnica osvobojenja Prekmurja in prekmurski akademiki delamo bilanco o gospodarskem, socialnem, kulturnem in nacionalnem napredku naših razmer v novi državi, moramo z gremkoštojo v srcu ugotoviti, da te razmere niso take, kakor bi po petnajstletnem razvoju morale biti. Med onimi členjencami, ki so ovale in v klub varljivim navedbam ovirajo še dane napredek našega ljudstva, je poleg nezadostenne izpolnitve pričakovanja ljudskih mas po kruhu glavna ovira pomanjkanje možnosti, da si pridobi mladina iz najširših plasti ljudstva višjo izobrazbo, to je v prvi vrsti ponanjanje populne gimnazije v Soboti.

Stvarnih argumentov proti vzpostavitvi populne gimnazije v Soboti ni. Tehtni argumenti, ki zahajajo popolno gimnazijo, pa so:

1. Voditelji prekmurskega ljudstva so v svojem, budimpeštaških vlad, naslovjenem programu januarja 1919 zahtevali med drugim tudi slovensko popolno gimnazijo z izrečnim poudarkom, da bodo pri tej zahtevi vztrajali tudi v primeru, če pripade dežela kraljevini SHS.

2. Popolno gimnazijo v Monoštru, ki raznarojuje zadnje ostanke našega življa, vzdržujejo madjarske oblasti klub pščlem Število učencev, samo zaradi obmejnega položaja.

3. Gimnazija v Soboti je bila ustanovljena zato, da nujne potrebe po protiuteži madjarskemu vplivu, da tvori most, ki naj odstranjuje prepad med Prekmurjem in ostalo Slovenijo. Ta prepad se po 15 letih še ni odpravil, madjarska ekspanzivnost pa stalno narašča.

4. Radi svoje posebne zgodovine, posebnih razmer in deleža, ki ga mora doprinesi slovenstvu, potrebuje Prekmurje svoje lastno domače izobraženstvo, ki edino lahko razume njegove posebne potrebe, za katere so »prišlečki pokazali premalo razumevanja. Tako domače izobraženstvo pa lahko dobi Prekmurje le od lastne popolne gimnazije. Izmed vseh gimnazijskih okolišev v Sloveniji pa ima soboški najmanjši procent izobraženstva (leta 1938 je prišel en učenec na 523 ljudi). O nadprodukcijski inteligenci torej ni govorja, ampak obratno.

5. Soboška gimnazija ne more ostati okrnjena, ker ji pripada okoliš, katerega Število prebivalstva (Sobota, Lendava, Ljutomer skupno 125.713 prebivalcev), ki prekaša Število prebivalstva v okoliših: Novo mesto, Ptuj, Kočevje, Kranj (105.605, 71.013, 48.165, 96.517).

6. Sobaška je preveč oddaljena od ostalih gimnazij v Sloveniji. Razdalja Sobača-Ptuj znaša 51 kilometrov, Sobača-Maribor 99 km, nasprotno pa znaša recimo Ptuj-Maribor 38 km. Revščina širokih slojev onemogoča večini studij na gimnazijah v ostali Sloveniji, favorizira pa ga na gimnaziji v Soboti, kamor lahko hodijo učenci bodisi peš, bodisi s kolesi, z druge strani pa je prav Sobača glede preživljavanja dijašta najcenejše izmed slovenskih mest. Brez popolne gimnazije v Soboti je srednješolska izobrazba prekmurskih otrok omejena le na otroke bogatejših staršev.

7. Davčni ključ je za Prekmurje v razmerju z ostalo Slovenijo izredno neugoden. V obliki davkov se odteka iz Prekmurja ogromna množina denarja. Če bodo norali prekmurski dijaki hoditi v šole izven Prekmurja, se odtok denarja s tem še veliko bolj poveča.

8. Prekmurje je eno izmed najgosteje naseljenih pokrajin v Južnoslaviji (sto na kv. meter). Zemlja vseh prehraniti ne more, jasno je torej, da mora znaten del mladine v srednjem šolu. Politika, ki gre za tem, da pridriži naraščaj na grudi, je odločno zmotna.

9. Število učencev za višje razrede je bilo sploščeno nizko pač zaradi mladosti zavoda, ko pa je narastlo, so začeli gimnazijo že ukinjati. Danes pa število dijakov v nižjih razredih daleč presega zavonske predpise za otvoritve višjih razredov.

Vsi dosedanji poskuski, da se popolna gimnazija v Soboti vzpostavi, so moralni, torej klub popolni upravičenosti Prekmurja do tega zanj najvišjega kulturnega zavoda, ostali brezuspešni. Delo je, da so pri mnogih izmed teh poskusov, zlasti po letu 1930, igrali postranski nameni in osebne ambicije previlejnega vlogo v včasih celo odločali o usodi gimnazije ter s tem našemu ljudstvu v največjo škodo omalovaževali njenog zgodovinsko poslanstvo. Prekmurju nihče ne more jamicati, da se prizadevanja po popolni gimnaziji tudi v bodočem ne bodo izjavljala in če bodo uspela, da popolna gimnazija ne bo igrala v kremljih nasprotojujočih sil, kakor je to že bila. Zato je KPA, izhajajoč iz gornjih argumentov in po načelu, da je gimnazija last vsega prekmurskega ljudstva, vseh razredov in vseh svetovnonazorskih grupacij in vsem v enaki meri nepogrešljiva nacionalna, kulturna, gospodarska in socialna nujnost, sklenil, da izrači vprašanje popolne gimnazije najširšemu for-

rumu, prekmurskemu ljudstvu, ki naj se samo izreče za svojo pravico.

Akcija se izvrši prihodnji teden in sicer tako, da zborejo akademiki in učitelji podpisne vseh prekmurskih družin v tri knjige, izmed katerih izročene eno Nj. Vel. kralju, drugo ministru prosvete, tretjo pa si obdrži klub za svoj arhiv.

KPA je povabil k sodelovanju prekmursko učiteljstvo, ki se je povabilu z razumevanjem odzvalo in poslalo v akciji odsek delegata za slobodki in lendavski okraj.

Prepričani smo, da bo imela slovenska javnost razumevanje za našo akcijo in nas bo v našem docela upravičenem stremljenju po popolni slobodki gimnaziji podprt.

Za Klub prekmurskih akademikov:

Skr. Vladimir, l. r., t. č. predsednik; Žoža, l. r., t. č. tajnik.

Za akejski odsek:

Skr. Vladimir, l. r., načelnik; Gumičar Franec, delegat učiteljskega društva za okraj Sloboda; Šavli Andrej, delegat učiteljskega društva za okraj Lendava.

Povsod isto mišljenje: pomaga zares!

Prhlja izgine!
Lasje prenehajo izpadati!
Lasje spet rastejo!

Trilysin
BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASJE

Cerkveni shod mož in žen iz Poljanske doline

Poljane nad Škofjo Loko.

Letos bo na praznik sv. Petra in Pavla na Mašenskem vrhu cerkveni shod za može in fante iz cele Poljanske doline v proslavo 1900-letnega jubileja našega Odrešenja.

Spored: 1. Točno ob 10 prvi cerkveni govor. (Govori gosp. dr. Janez E. Fabjan, profesor na bogoslovni fakulteti v Ljubljani.) 2. Sv. maša, med katero poje združen moški zbor. 3. Drugi cerkveni govor. (Govori gosp. Košiček Jožef, stolni vikar v Ljubljani.) 4. Pete litanijske Matere božje. (Poje združeni moški zbor.) 5. Povsod Boga. (Poje združeni moški zbor.)

V slučaju lepega vremena se vsa prireditve vrši zunaj cerkve.

Ker za 1900 letni jubilej še ni bilo nobene skupne cerkvene prireditve za Poljansko dolino, prismo vse može in fante, da se letos te cerkvene slavnosti udeleže v polnem številu in tako pokajoče hvaležnost in zvestobo do Kristusa in njegove Cerkve.

Navodila za pevce: 1. Pevci naj pridejo k cerkvi že ob pol 10 radi skupne pevske vaje. 2. Note naj po možnosti prinesejo s seboj. Pele se bodo teles-pevci: a) Belar: Oče večni v visokosti. (Enoglasno, vstop, slava, evangelijs.) b) Dr. Fr. Kimovec: Morski zvezdi. (Striglasno, 2 kitice.) c) O. P. Perica: Do nebes naj se razlega. (Enoglasno, 3 kitica.) d) Hladnik: Bodit nam pozdravljen. (Striglasno, 3 kitice.) e) 3 odpevi pri litanijah. f) Morčič: Povsod Boga. (Enoglasno.)

Gorska kapelica na takozvanih „Pejcah“ nad Jesenicami

torko, katerih hitri pomoči se mora sosed Škrjanec zahvaliti, da ni pogorel skedenj, ki se je že vne.

Vsa tri Zarnikova poslopja, večjidel krita s slamo in lesena, so bila zavita v strašen ognjeni kres, ki je grozil uničiti del vasi. Nevarnost ognja je povečaval še veter, ki je goreče slammate kosme nosil po vasi. Celo do peka Sirca, ki ima hišo visoko v hribu, je ogenj trosil iskre. Pri Zarniku je na hiši pogorela streha in leseno prvo nadstropje. na hlevu streha, skedenj s kromo vred pa do tal. Vihi je zgorelo precej oprave in vsa obleka, na skedenju pa vozovi in orodje. Vse poslopje brez prenicih je bilo v dosedanjem stanju vredno kaših 30.000 Din.

Najbolj je prizadet Zarnik, ki nima nikamoriti prebivat in mu je zgorela vsa obleka. Rešili so le nekatere malenkosti. Poleg velesovskih gasilcev so prihitali gasilci iz Cerkev, Luz, Kranja in Brnka. Najbolj se je odrezala velesovska motorka.

Pri požaru so bili takoj na mestu tudi orožniki iz Šentjurja, ki so Ludvika Šimencia in Miha Logarja aretirali in odvedli na orožniško postajo v Šentjur na zaslišavanje, dokler se ne dokaže njuna nedolžnost.

Ogenj uničil gospodarska poslopja dvema kmetoma

Škocjan, 13. junija.

Danes okrog pol 2 popoldne je izbruhnil požar v vasi Vinica občina Šmarjetna na Dolenjskem. Gorelo je pri posestniku Antonu Kosu in Jožefu Stražbergerju.

Ker so bili vsi vaščani na polju pri delu, je povzročil požar tem večjo škodo.

Gospodar Kos je bil ob času, ko je izbruhnil požar, v hiši pri svoji ženi, ki je pred nekaj dnevi porodila. Kar zasliši pokanje šip. Ker je pa imel okna zagnjena, se mu ni zdelo to nič hudega, misli, da so prišli grdi oblaki in da se je vsula toča. Ko pa sliši, da je pok vedno večji, gre ven in opazi grozovit plamen in gost dim nad svojo domačijo. Prestrašen Kos skoči seveda nazaj v hišo, da reši svojo ženo. Ker je bila žena že od onega tedna hudo prestrašena od silnega grmenja in treskanja, ji je novi strah toliko škodoval, da bo težko ostala živa.

Požar je hitro zajel vse gospodarsko poslopje, tako da ni bilo mogoče nicesar rešiti. Zgorela je vsa živila: par volov, dve kravi in eno tele. Tudi prasiči niso useli smrti, 9 jih je zgorelo. Kako strašen je pogled na uboge živali, ki so se pekle v hlevih.

Lj. Stražbergerju je pri pogorel pod in kleti, ki so bile spodaj. Takoj so bili seveda na pogorišču vrli škocjanski gasilci s svojo motorko, za njimi tudi gasilci iz Šmarjetne, Bučke, Bele cerkev in Grumli.

Ker so bili po tem huden deževju polni vsi vodnjaki, se je gasilcem posrečilo pogasiti požar vsaj toliko, da ni objel še drugih zraven stoječih poslopj. Vselel hudega vetra bi bilo lahko delo ter bi napravil požar tem večjo škodo. Ogenj so najbrže zanetli otroci. Škoda pri Kosu znaša okrog 70.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino. Pri Stražbergerju pa okoli 20.000 Din. Kako hude so posledice ognja! — Že prej se ubogi kmetovalci težko otepa, pa mu še ogenj uniči vse, da je kmet takor ubogi berač na cesti.

Kapelico je vso sam zgradil tovarniški delavec Jakob Novak, cerkveni ključar jesenice župne cerkve. V zvoniku visita dva zvonova, eden bronast, drugi jeklen.

ZDRAVILISČE RADIO-THERMA, LAŠKO

je podaljšalo predsezonsko dobo do konca junija. Dnevna penzija Din 60'—pri najmanj desetdnevnom bivanju v zdravilišču. Pojasnila in prospekt zahtevajo od uprave zdravilišča.

Bog delo šmihelskih sester vidno blagoslavlja. Matična hiša v Šmihelu ima danes že 8 podružnic: Ljubljana, Jesenice, Hrušica, St. Jernej, Kostanjevica, Vel. Bečkerek in Nakovo v Banatu, a najnovije, še lani ustanovljena v Belogradu, Miloš Velikog 50. O tej, za red zelo pomembni podružnici v Belogradu, bomo kmalu pisali kaj več.

Od prednje šmihelskega samostana žive razen dve se vse. Prva, pokojna sestra Marija Petronija Gründler in njena naslednica, sestra Marija Ivana Oblak, že mimo počivata med drugimi sestrami na šmihelskem pokopališču blizu svojega velikega dobrotnika in ustanovitelja, monsignora Antona Peterlinja in prosita pri Bogu blagoslova svoji duhovni družinici. Njihovi naslednici: sestra Marija Ambroža Zorko in sestra Marija Mihaela Gorjup pa še živita in opravljata svoje dolžnosti po zgledu svojih duhovnih mater. V jeseni pa je generalna prednica iz Monakovega poslala v Šmihel nove prednico, sestro Marija Stanislava Babnik, ki je že 12 let uspešno vodila prednje posle v neodrešeni domovini, Trnovem na Krasu blizu Ilirske Bistrike tik za našo državno mejo. Dejstvo, da je z železno voljo in izkušenostjo značilno kljubovati Italijanski nasilnosti, ki je s svojimi prst posezala tudi v šolstvo za samostanske zidove tamoznice Šole, vzbuja upravljeno nado, da bo varno krmila tudi ladijo šmihelske samostanske družine v sedanjih težkih casih.

Mi pa želimo vsem sestram reda Ubogih šolskih sester k stotejnjemu jubileju, zlasti pa se šmihelskim sestram, da bi jim semafor življenskih modrosti in ljudske naklonjenosti vedno kazal znamenje: »Prosta pot!«

Samo še to: steh notic pod črto ni pisal človek, ki ga poznate in vas ima rad, človek, ki govorí z vami, pisal jih je človek, ki ga ne poznate in ga nikoli poznali ne boste.

sobih občin in drugih tujsko-prometnih interesov na Dolenjskem. Zastopane so po svojih župnih vse večje občine. Konference se udeleže poleg imenovanih tudi zastopniki kr. banske uprave, Zbornice za TOI, ravnateljstva državnih železnic, Združenja gostilničarskih podjetij, Zveze za tujski promet, SPD itd.

Ker so še Krke stikov z Zagrebom, dopotuje na konferenco tudi ravnatelj Zveze za tujski promet tujcev v Zagrebu g. Dragomanovič. Stremljenje, ki druži Krke z družtvom Belo Krajino, bo dokumentirano s tem, da se udeleže konference tudi to družstvo, poleg tega župana iz Crnomlja in Metlike. Referati se bodo poten raztegnili tudi na Belo Krajino. Namen konference je doseči, da se slično kot na Gorenjskem tudi na Dolenjskem zganejo odločilni člani in začno smotreno po načrtu delati, da se ustvarijo vsi pogoji za gospodarsko povzdrigo Dolenjske in Belo Krajine. Velika vloga je tu določena zasebni vzvodniki, ki je na deželi, žal, doslej ni bilo v zadostni meri.

veniente so pred vojno prihajale v zavod tudi gojenke iz bivšega Primorja, bivše Koroške, Hrvatske in drugih najdaljših krajev, celo z Dunajem. Baš z Dunajem mi je pred par leti pisala pri-

Šmihelski samostan

jateljica, moja sošolka, o kateri vem, da je živilje nasulo v njeni duši debele sipe moderne vsakdanosti in površnosti. A na dnu teh sipe počiva hvaležen spomin na Šmihel, ki mi ga je odprila v stavku: »Doch, was noch hell, heilig und unberührt in meiner Seele lebt, dass sind die Erinnerungen an St. Michael u. dortigen Schwestern.« Da, premnoga od nas se ima za marsikaj, kar nam je še ostalo svetlega za praznik in vodilnega za blage matere. Med njimi je tudi nekaj učiteljskih abiturientov. Gospodinski šolo vodijo šmihelske

Ljubljanske vesti:

50.000 Din škoda v Ljubljani

Ljubljana, 15. junija.

Zaradi deževja, neviht in narasle vode počiva delo v Ljubljaniči že svojih 14 dni. Danes se je Ljubljaniča vsaj toliko znižala, da je bilo mogoče ogledati škodo, ki jo je narasla voda pri regulacijskih delih napravila. Polomljenih je mnogo vagončkov, pokvarjena je vzpenjača in odneseno mnogo lesovja. Terenska sekacija, ki ta dela opravlja, ceni škodo na približno 50.000 Din. Voda je odnesla ves gornji del jazu nad čevljarskim mostom, vendar je bil jez že tako napravljen in preračunan, da ga morebitna povodenje v zgornjem delu poškoduje, to je, da odnesse le ilovico in kamenje, medtem ko je betonski temelj ostal.

Poleg te škode trpe veliko škodo tudi delavci. Zadnje dni, ko so delali, jih je bilo zapoelenih že 210, od katerih je vsak dobil povprečno 35 Din na dan. Delavci so torej zgubili v teh 14 dneh skupno okoli 60.000 Din zasluga. Umevno je torej njihovo vedenje, ko žalostni hodijo okoli Ljubljane in ugibaio, kdaj bo voda padla, da bodo mogli zopet zasluziti zase in za svoje družine.

Terenska sekacija je računala, da bi mogla nadaljevati delo v torek. Prišla pa je ponovna nevihta, ki je zopet povzročila naraščanje vode. Terenska sekacija se sedaj vneto pripravlja, da potem, ko nastopi lepše vreme, takoj podvoji naglico dela. Predvsem si je preskrbela še en mešalni stroj za beton. Ko bo nastopilo ugodno vreme —

danesh popoldne je zopet deževalo in še kaže na dež — bo moral terenka sekacija opravljati regulacijo vsega za letos določenega odseka, to je od jazu do trimostja v treh tednih. Termin pa ima konca meseca oktobra, torej dovolj dolg rok.

Ravno, ko je lani Ljubljanska gradbena družba dovršila delo v Ljubljaniči, so nastale v mesecu oktobru velike povodnji, ki so nanesle mnogo gramoza na betoniranji del struge. Prav tako je sedanja povodenje naneslo mnogo gramoza na letos regulirani del struge. Računajo, da je v betoniranem delu struge sedaj okoli 5000 kub. metrov gramoza, peska in nanešene prsti. Ko terenska sekacija dovrši sedanja regulacijska dela, bo pričela čistiti že regulirano strugo in odvajati naneseni gramozi, kar bo z lahkoto opravila.

Obenem z Ljubljaničo je narasla tudi Gradska in drugi pritoki. Napoljeni so pa tudi vsi kanali. To je imelo za posledico, da voda Gradskecice zadnjih 10 dni ni več tekla skozi kanal od Zalokaria do Šentpetterskega mostu, temveč nasprotno je voda celo iz kanala drla v Gradaščico in Ljubljaničo. V mestu se to ni poznalo, ker je narasla voda Ljubljaniča že sama temeljito odprala vso stopečno neenago v spodnjem delu struge. Ko pa se prične zopet redno delo in bo zatvorilica v Trnovem zaprla, potem bo Gradskačica zopet tekla po kanalu ter se bo izlivala v strugo še pri Šentpetterskem nasipu ter tako čistila strugo vsaj od tam navzdol.

Ijanske gospodinje se samo jeze, ker nikakor noče pasti cena raznini ribam, ki jih je na ribjem trgu vedno več, tako so n. pr. letos postri stalno po enih in istih horendnih cenah, namreč žive po 50 Din kilogram, ubite pa po 45 Din. Gospodinje se jeze, da mora biti letos uveden pravi monopol ali kartel za postri, za šuke in druge sladkovodne rive. Tudi morske rive prihajajo na ribji trg v velikih množinah. So nekoliko cenejše, kakor sladkovodne, vendar imajo Ljubljanci povprečno raje domače rive, po tako dragih specialitetah kakor tunine, pa segajo prav redko.

Mariborske vesti:

Zborovanje mariborskih bojevnikov

V četrtek nočer je bil v zgornji dvorani Narodnega doma ustanovni občni zbor mariborske krajevne organizacije »Boja«. Rezervni častniki, vojni invalidi in bojevniki so do zadnjega koticka napolnili zborovalne prostore, med udeleženci je bila tudi delegacija ptujskih borcev s predsednikom tamoznjega »Boja« zborovalnikom dr. Brencičem na čelu. Ustanovni občni zbor je otvoril in uvodna pojasnila podal ravnatelj mariborskih mestnih podjetij Franjo Peric. Nato so podali izčrpna poročila glavnih tajnik centralne V. Fabjančič in tajnik ter blagajnik pripravljalnega odbora odvetnik dr. Kapus in veletrgovcev Lenard. Navzoči so vsa poročila vzelci z odobranjem na znanje, nakar so sledile volitve, pri katerih so bili izvoljeni v vodstvo: Franjo Geč, predsednik; zdravnik dr Janko Pihlar, prof. dr. Vl. Kralj.

■ Lepa slovesnost Frančiškovi križarjev. Armada Frančiškovi križarjev in Klarič se je pomnožila za lepo število mladih članov. V baziliki Matere Milosti je bilo slovensko sprejetih 31 križarjev in 56 klarič. Sprejem slovesnost je bila pomembljiva in lepa. Mladina se je nanjo pripravljala z devetdevnino pod vodstvom marljivega p. Konstantina Uršankarja. Sprejem je izvršil samostanski predstojnik p. dr. Gracijan Heric, ki je v kraskem nagovoru navduševal mladino za Frančiškove ideale.

■ Dr. Winkler v Mariboru. V četrtek se je mudil v Mariboru viši avstrijski vicekancler in vodja Landbundovec dr. Winkler. Nadaljeval je potovanje v Rogaska Slatino, kjer se bo nekaj časa zdravil.

■ Razgovor o kmetijski razstavi. Mariborske in okoliške kmetijske organizacije nameravajo prideti jeseni v Mariboru veliko kmetijsko razstavo, ki naj bi podala nekak prerez kmetijskega gospodarstva mariborske okolice. V petek so se vršila na mestni občini pod vodstvom podzupana Golouha prva tozadavna posvetovanja, ki sta jim prisostvovala oba okrajska glavarja, oba kmetijska referenta, za mariborsko občino še svetnika Saboty in Grčar ter predstavniki kmetijskih organizacij.

■ Umrla je včeraj v Mariboru po daljši hudi bolezni blaga žena in mati ga. Marija Avguštinčič, vdova po nadučitelju. Doživel je starost 74 let. Rajnica je bila priljubljena in spošťovana od vseh, ki so jo poznali radi svojega blagega značaja in velike srčne dobrote. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4 popoldne izpred kapelice mestnega pokopališča v

vsaj s kratkimi označbami njihove vrednosti.

I. Hrvatsko kolo, književno-znanstveni zbornik, knjiga XIV., ki je po sestavu nekak almanah vsega hrvatskega znanstveno in literarno-književnega prizadevanja brez ozira na politično- ali svetovno-nazorno usmerjenost posameznih avtorjev, daje vsako leto vsaj približno zrcalo hrvatske kulturne tvornosti in sile. To leto je zastopanih 35 avtorjev (n. pr.: Marakovčić, Nagy, Strohal, Torbarina, Hergesic, N. Šimić, Ježić, Nametak, Pavesić, Kozarčanin, Tin Ujević, Devčić, Feldman, Korner itd.), med katerimi je dosti zlasti mlajših imen. Tak zbornik, kjer bi se vsaj enkrat zbrala imena slovenskih znanstvenih in leposlovnih književnikov, brez ozira na njihovo politično in svetovno-nazorno gledanje, bi bil vsekakor nad vse zanimiv in mogle bi ga izdati Slovenska Matica, ki je po svoji nepristranosti in kulturni preteklosti med slovenskimi književnimi institucijami najbolj poklicana za to.

2. Ljubo Karaman: Umjetnost u Dalmaciji. XV. i XVI. vijek. Karaman, ki se je že z mnogimi študijami in razpravami pokazal za odličnega poznavalca stare hrvatske umetnostne zgodovine, je tudi v pričujočem delu zajel najplodovitejši stoletji dalmatin. umetnostne tvornosti, 15. in 16. stoletje, s prav dobro očrtanima umetnostnima tokovoma gotike in renesanse. 15. stoletje je začetek blizu 400-letne benečanske nadoblasti nad dalmatinsko Hrvatsko. Tudi umetnost v Dalmaciji je počele evetela pod vplivom benečanske gotike in renesanse, vendar sta bili 15. stoletje in prva polovica 16. stoletja še v odločnem znamenju do-

če Bežigrajsko šolo grade. Gradnja bežigrajske šole gre normalno dalje. Ljubljanska gradb. družba ima sedaj zaposlenih okoli 120 delavcev pri tej gradnji. Dovršeni so že kletni in drugi spodni prostori pri levem in glavnem srednjem traktu, za desni stranski trakt pa so te dni pričeli z izkopom za temelje. Na vsaj način upajo, da bo do jeseni doigrano že toliko prvega in drugega trakta, da se bo mogel že redno pričeti posk v prvih razredih.

Odvetniška pisarna dr. Alojzija Campe, Aleksandrova c. 4, vljudno naznana enj. občinstvu, da je njen telef. Stev. 37-32.

Vlomilec v cerkveni nabiralnik obsojen

Ljubljana, 15. junija.

Mali senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja je danes reševal razne prizivne zadeve, med drugimi pa sta bili na dnevnem redu dve navadni razpravi. Prva je bila proti bivšemu županu g. Francu Konjarju iz Viševka pri Moravčah, okraj Kamnik, ki je bil obtožen, češ, da je prav na dan 22. oktobra lani fingiral vlom med mašo, da bi prikril stanje občinske blagajne. Razprava je bila preložena.

Druga razprava je bila proti 29-letnemu sedarskemu pomočniku Ivanu Kosirniku, ki je 25. maja letos prišel v župno cerkev v Krašnji pri Kamniku, kjer je z dletom odpril nabiralnik ter iz njega pbral 45 Din gotovine. Kosirnik je nesrečen človek, ki je že dolga leta prestal po jetniščih in je drugače bil pred sodniki prav posleven in skesan. Na vprašanje senatnega predsednika: Ali ste res storili?, je odvrnil kratko: »Ja, res!«

Predsednik: »Kako to, da se nič ne pobolišate?« To vprašanje je bilo na obtoženca izrečeno prav mehkočutno ter je obtoženec kratko odvrnil: »Prišel sem v cerkev. Z roko sem potipal nabiralnik in porabil dleto. Državni tožilec: »Zakaj nosite s seboj vitrihe?« Obtoženec: »Sem jih našel.« Obtoženec ne bi bil drugače našel velikega plena v nabiralniku, kajti zasila ga je cerkovnikova žena, ki ga je prepodila in je tako s seboj odnesel samo 45 Din. Cerkovnikova žena je hitro alarmirala župnika in sosedje, ki so tatu prijeli in izročili oblastem. Bil je obsojen na 8 mesecev stroga zapora. Nesrečni Kosirnik je prikimal predsedniku in izjavil, da sprejme sodbo.

Učni uspehi realne gimnazije

Maribor, 15. junija.

Na takajšnji realni gimnaziji se je vpisalo v začetku lanskega šolskega leta 1933 dijakov, od tega 771 fantov in 484 deklet. Razdelila se je ta mlađa armada na 29 razredov, ki so se deloma nahajali pod drugo streho izven zavoda in sicer v Vesni. Kljub temu je bila večina razredov prepričljena. Največ je bilo v enem razredu 56 dijakov, povprečno pa je imel vsak razred 43 dijakov. Tekom leta je iz raznih vzrokov odšlo z zavoda 31 fantov in 14 deklet ter je zavod štel ob zaključku šol. leta 1210 gojencev (740 fantov in 470 deklet). Izdelalo je skupno 850 dijakov (487 fantov in 363 deklet) ali 70,2%. Odličenjakov je na zavodu v vseh razredih 114 (9,4%), prav dobrim uspehom jih je končalo 351 (29%), z dobrim pa 355 (31,8%). Popravne izpite ima 210 dijakov (18%) in sicer 143 fantov in 67 deklet, razredni izpit po par. 52 ima 7 fantov in 8 deklet, skupno 15 ali 1%, razredni izpit po par. 54 pa 7 fantov in 1 deklet (skupno 8 ali 0,6%). Ponavljajočev je 118 (91 fantov in 27 deklet) ali 9,5%, pravico do šolanja pa je izgubilo 9 gojencev (0,7%) in sicer 5 fantov in 4 dekleta. Tudi uspehi tega zavoda so prav dobrni, posebno, če se vzamejo v poštev nemogoče razmere, ki vladajo radi prepričljivosti poslopja. Polovica razredov ima namreč radi prepričljivosti popoldanski poluk, kar seveda znatno vpliva na končno klasifikacijo.

★

Nočno lekarniško službo vrši v prihodnjem tednu lekarna Albaneža »Pri sv. Antonu« na Frančopanski cesti.

■ Zetev smrti. Na Pobreški cesti 38, je umrla zasebnica Amalija Urban, starca 70 let. — V splošni bolnišnici so umrli: kolarski vajenc Makš Brus, rodom iz Sv. Jurija ob Pesnici v starosti 18 let; — Valentijn Martin, viničar iz Pobreške, Aleksandrovca cesta 33, star 69 let; — Knaus Katarina, 23 letna artistinja iz Gozdne ulice. Svetila jim večna luč!

■ Dobro zasluga v kradlu. V neki takajšnji tkanični tovarni so prišli na sled večjim tativnim platna. Aretirana sta bila dva delavca, pri katerih so našli doma za 3000 Din platna iz tovarne. Zanimivo je, da sta bila oba delavca razmeroma dobro plačana, zaslужila sta po 6 Din na uro, pa sta še segla po tujem blagu.

Celje

Napredovanje v državni službi. G. prot. Stante Valentim na celjski realni gimnaziji je napredoval v 5. skupino.

■ SK Jugoslavija v Celju sporoča svojemu članstvu in prijateljem, da je v klubovi sobi v Domu na razpolago raznino športno čitivo, igre, itd. Soba je odprta vsake torek od 7 do 10 zvečer, ob sobotah pa od 7 do 11. Na razpolago so: Sport, Sportista, Sportski list, Futeball, Olimpijski sporti in Sporttagblatt. Razen tega so na razpolago tudi razne sportne brošure.

■ Takse prosta potrdila. Opozorjam vse trgovce in druge interesente na tozadavni razglas ministerstva financ, ki je nabit na uradni deski mestnega magistrata.

■ Kopališko zdravljenje invalidov se bo vršilo tudi letos po načinu, ki je veljal v prejšnjih letih. Pravico do brezplačnega zdravljenja imajo samo osebni vojni invalidi do vključno čina narednika pod gotovimi pogoji. Natančni pogoji so invalidom iz občine Celje-okočica na vpogled pri občinskem uradu na Bregu.

■ Petrolej je ožgal. Lindenberger Ana, 19 letna natakarica v Zrečah pri Konjicah, je v četrtek dopoldan hotela zakuriti štedilnik. Ker ni hotelo goreti, je polila drva s petrolejem, kateri se je pa vnel in plamen je bušil vanjo in jo opekel po zgorjenu delu telesa.

■ Na mestnem gledališču so delavci v zadnjem času odstranili napise nemških pesnikov. Pri tem delu, ki je bilo hitro opravljeno, se je precej zamazal ostali spodnji del zidu in bili smo prepričani, da bo pustila mestna občina zaradi tega prebeliti celo gledališko poslopje, kar se pa do sedaj ni zgodilo. Ker bi bilo vsekakor le v okras mestna poslopja samega, zato upamo, da bo mestno načelstvo to storilo naknadno.

Novo mesto

Podmladek Rdečega križa in učiteljski zbor deli klasične osnovne šole v Novem mestu se iskreno zahvaljuje vsem dobrotnicam in dobrotnikom za velikodušno pomoč v letošnjem šolskem letu. Omgolili sta nam, da je dobitoval vsak šolski dan po 20 najpotrebnijih otrok izdatno in tečno kosilo. Od 18. novembra 1933, ko smo začele kuhati, do 13. junija 1934, ko smo prenale, se je razdelilo 2800 kosil. Nabrali smo \$198,50 Din in nekaj živil.

Predzen vlom. V noči na četrtek je bilo vloženo v stanovanje živinodržnika g. Vandota na Trdinovi cesti. Pokradena je bila obleka v vrednosti skoraj 4000 Din.

zumnik (zdravnik, inženjer, sodnik, učitelj itd.) med ljudstvo, mu mora vračati dolg. Ob tej ideologiji razvozljava pisatelj problem, kako se mora razumnik z razumevajočo ljudje poglobiti v življenje vasi, v dušo kmetijskega človeka, da more uspešno opravljati prosvetno delo v njem. Kakor je fabula mestoma nedognana, so pa kmetska idilika, tega selskega življenja, življenje zemlje in njenega človeka po svoji neposrednosti in elementarnosti naravnost iztrganji iz sredje kmetijskih domačij. Pisatelj je živ v posameznostih, celoto pa duši preočita romantika, radi katere se aktualni problem vživetja v kmetsko dušo dokaj zmanjša.

Slavko Kolar: Ili jesmo — ili nismo. Novele. Zbirka novel, v katero je zajeto življenje hrvatskega malomeščana. Pisatelj riše z resničnim humorjem in rahlo satiro zlasti politično mnoogoobraznost svojih ljudi in sicer s prav dobro psihološko analizo. Nekatere novele (n. pr. »Kompromis«), v katerih je v realističnih črtah poudarjen kompromis z življajušim, pričajo o nadarjenem hrvatskem pisatelju-humoristu.

Poleg imenovanih rednih publikacij je izdal M. H. še nekaj izrednih knjig

Odločba upravnega sodišča v Celju

Upravno sodišče za Dravsko banovino v Celju je 5. junija pod številko A 555/33-21 izdalo tole odločbo:

Upavno sodišče v Celju je na pritožbo Galeta Josipa, posestnika na Ravnom brdu, proti odločbi kraljeveke banke uprave v Ljubljani z dne 25. oktobra 1933, št. 23.880/1, glede njegove razrešitve kot predsednika občine Trebeljevo, na podlagi poslanih upravnih spisov po § 129 zakona o občinah v nejši seji odločilo:

Pritožbi se ugoditi in se izpodbijana odločba razveljavlja.

Proti tej odločbi ni pravnega sredstva.

Razlogi

Kr. banska uprava v Ljubljani je z odločbo z dne 25. oktobra 1933, št. 23.880/1 na podstavi § 129 v zvezi s § 28, t. 5 zakona o občinah razrešila pritožitelja Galeta Josipa, posestnika na Ravnom brdu, funkcije predsednika občine Trebeljevo, ker imenovani kot bivši župan občine Trebeljevo ni položil občini računa za leto 1930.

Proti tej odločbi se je pritožil pritožitelj v odprttem 8-dnevniem roku na upravno sodišče. V pritožbi navaja, da je na seji občinskega odbora dne 19. februarja 1931 položil občinski račune za občinski in ubožni zaklad za leto 1930 z vsemi zadevnimi izkazili v poboticam ter računskim zaključkom in da so po občinskem odboru določeni pregleovalci račune pregledalni in jih našli v redu ter odobrili. Pritožitelj predлага, da se izpodbijana odločba razveljavlja.

Upravno sodišče je o pritožbi naslednje razmotrivalo:

Po § 28, toč. 5 zakona o občinah ne morejo biti odborniki tisti, ki morajo položiti račun o

upravljanju občinske imovine ali o upravljanju katerega občinskega zavoda ali o kakem poslu, ki ga jem je občina poverila, dokler tega ne store.

V predmetnem primeru pa je pritožitelj kot župan občine Trebeljevo za merodajno leto 1930 položil račune, kakor izvira iz naslednjega:

Glasom uradno overovljenega prepisa zapisknika o seji občinskega odbora občine Trebeljevo z dne 19. februarja 1931, ki je pritožitelj in čigar pravilnosti predsednik občine Trebeljevo ne izpodbija, so se na tej seji pregledali občinski računi in računski zaključek za leto 1930 ter je vse soglasno odobrilo; nadalje se je pregledal ubožni račun in računski zaključek ter so se ti računi prav tako odobrili.

Glede denarja 5000 Din, ki ga je prejela občina Trebeljevo od cestnega odbora za popravilo cest, prav sicer poročilo predsednika občine Trebeljevo z dne 10. decembra 1933, št. 1670 sreskemu načelstvu v Litiji, da je pritožitelj od zneska 1700 dinarjev, ki je bil določen za razdelitev, poravnal samo 1100 Din, dočim je znesek 600 Din zamolčal. Vendar je pritožitelj dokazal nepravilnost tega poročila. Na zadevni poziv upravnega sodišča je namreč pritožitelj predložil originalni zapisknik z dne 7. decembra 1931, ki se je sestavil pri občinskem uradu občine Trebeljevo na Ravnom brdu povodom predaje občinskih poslov od pritožitelja kot bivšega župana novemu županu Končarju Petru. Glasom tega zapisknika je pritožitelj izročil svojemu nasledniku med drugim tudi račun »sklada za pravo občinskih potov«. Tožitelj je torej tudi glede denarja za popravilo občinskih cest položil račun.

Pritožba je potem takem osnovana.

Zapisnikar:

Predsednik:
Dobovišek.

Koledar

Sobota, 10. junija: Jošt, opat; Frančišek Regij, spoznavalec; Jolanda, blažena; Gvido Kort.

Novi grobovi

† V Dolenjem Logatu je mirno v Gospodu zaspal gospod Anton de Glieria st., trgovec in posestnik. Pogreb bo v nedeljo ob 4 popoldne na farno pokopališče v Dolenjem Logatu. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim svojem naše globoko sožalje!

† V Tržiču je nenadoma umrl g. Ivan Papov, čepljarski mojster. Pogreb bo danes ob 6 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim svojem naše sožalje!

† V Ljubljani so umrli: Jernej Novak, zadržni uradnik v pok. in hišni posestnik. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. — Vinko Križaj, orložniški narednik v pokoju. Pogreb bo v nedeljo ob 1 popoldne. — Alojzij Mravnik, drž. uradnik v pok. Pokopali ga bodo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počivajo! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= Na Masarykovem strokovnem učiteljišču v Brnu sta napravili zrelostni izpit z odliko gdč. Marija Jarčeva, hčerka ljubljanskega g. podžupana, in gdč. Božena Starčeva iz Ljubljane.

= Poroka. V Novem mesecu sta se poročila g. inž. Janko Sluga iz Ljubljane in gdč. Darinka Štefanovič iz Novega mesta. Mlademu paru naše iskrene častitke.

Ostale vesti

= Nesreča župnika. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnišnico g. Ivana Kogovška, župnika iz Kopanja pri Grosupljem. G. župnik se je peljal z vozom. Naenkrat sta se splašila kolna. Voz se je prevrnil. G. župnik je tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo.

= Poseben vlak v Mursko Soboto bo peljal iz Ljubljane 29. t. m. Cena vožnje in prehrane 105 Din. Prijavite se pri »Putniku« do 20. t. m.

= P. n. županstva širom Slovenije se načrtojajo, da v korist občin ter občinstva sploh naznajajo vsako premembo ali napako v zaznamku letnih sejmov založništva Družinske Pratike v Ljubljani. Le tako bo mogoče izdati za vsako občino pravilen seznam sejmov. Ker tiskarna v kratkem prične s tiskom dotične pole, je želeti, da se zadevni popravki čim prej dospošljijo.

= Odprtje planinske koče. Spodnja koča na Goliči nudi krasen odpočitek ljubiteljem lepe narave in krasnega razgleda. Mogoče je tudi večnevno bivanje ter dobiti točne informacije v pisarni SPD. Erjavčeva koča na Vršiču je bila odprta dne 10. t. m. ter je sedaj stalno oskrbovana. Dom na Krvavcu je znani radi svojega razgleda. Cojzova koča na Kočkrem sedlu in koča na Kamniškem sedlu ste stalno odprt. Dom v Kamniški Bistrici vabi izletnike. Koče v Triglavskem pogorju bodo v kратkem odprt.

= Izlet Društva ljubiteljev Slovenskih gorov v Maribor dne 24. t. m. priporoča SPD vsem svojim članom. Podrobne informacije dobite v pisarni SPD, Masarykova cesta 14, telef. 2963.

= Planinci! SPD opozarja vse planince, da hodijo sedaj v planine zadostno opremljeni, ker je

Naznanila

1. Državni konservatorij v Ljubljani priredi ob koncu šolskega leta še dve sklepni produkciji. Prva bo v sredo, 30. junija ob 18 v filharmonični dvorani, brez plačila. Druga pa v petek, 22. junija ob 18 v unionski dvorani. Natancanje spred prve in druge sklepne produkcije bo moščno objavljati.

1. Streljska družina v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da se vrši streljske voje ob lepem vremenu vsako nedeljo (ob praznikih ni straljenja) od 8 do 11 na vojaškem streljslu na Dolenski cesti. Poleg streljskih, so na razpolago tudi lovski tarči: bežec, jelen, divja svinjska in srnjak. Članstvo opozarjam, da bodo letos v Ljubljani streljske tekme z lepimi nagradami in bodo imeli pravico tekmovalce le oni strelci, ki bodo izpolnili svoje pogoje, določene v pravilih (člen 43). Izbirne tekme se bodo pričele v nedeljo, 24. t. m. brez izplačila v normalno ceno manljosti. Izmed izbranih strelcev se bo formirala ekipa in rezervna za državno streljsko tekmo ter bodo ti strelci dobivali pri streljskih vojah manjši po znižani ceni. Strelci, ki nedeljih vsi na streljskih Gosti dobrodošli! Pripravljajo se za tekmo! Obenem obveščamo članstvo in streljske družine, da je državni ločni Okrožni in Mestne streljske družine v Ljubljani na Miklošičevi cesti 15, telefon 2037 (pisarna Canadian Pacific), kjer se dobavijo vsa ponujena.

1. Nočno slušbo imata lektorji: mr. Trnkoczy ded., Meštal trg 4. in mr. Ramer, Miklošičeva cesta 25.

Druži kralj

Ljublj-Zagorje. Občni zbor podružnice SPD se vrši v nedeljo, 17. t. m. ob 14 v koči na Sv. Gori. Uro kaže se vrši istotni občni zbor združne »Zaščitne koče«. Članji, odnosno zadržniški, se vabijo, da se zborov poimostevljivo udelešita.

sicer nevarnost nesreč velika. Ne pozabite doma cepina, ki je nujsa potreben za snežna polja. S člansko izkaznico SPD je promet po planinah neoviran ter nimate sitnosti pri pogranicijah, ki stražijo naše meje. V interesu vsakega obiskovalca planin je, da je včlanjen v SPD.

— Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spašuje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabe Franz-Josef vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga.

— Most, ki bo vezal Bosansko Krajino s Slovenijo. Te dni je bilo rešeno vprašanje, ki je življenjskega pomena za Bosansko Krajino in vso Posavino. Građbeno ministarstvo je odobrilo 20 milijon dinarjev za gradnjo velikega armiranega mostu čez Savo, ki bo vezal Bosansko Građisko in Novo Gradisko, ali z drugimi besedami Bosansko Krajino in Slavonijo. Sedanj pontonski most na tem mestu bodo podrli. Z graditvijo mosta bodo pričeli v juliju. Zgrajen bo tako, da bo odgovarjal zahtevam velikega prometa tako vozovnega in potniškega kakor tudi rečnega.

— Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani pripoveda slednje knjige: Gerster P. T. V., Herz Jesu, wir sind dein. Kratke pridige. 25 Din. — Hättenschwiller, Die Verheissungen des heiligsten Herzens Jesu, 223 strani. Nevezano 40 Din. — Herz Jesu und Priestertum. 205 strani. Nevezano 56 Din. — Hummel, Das Buch des göttlichen Herzens Jesu, 7 pridig. 55 strani. Nevezano 9 Din. — Morgant, Der Priester und das heiligste Herz Jesu, 234 strani. Nevezano 80 Din. — Mateo, König der Liebe, 372 strani. Vezano 110 Din. — Muravski, Dem Herzen Jesu Singe, 147 strani. Vezano 72 Din. — Richstätter, Das Herz des Weltöfers, 127 strani. Vezano 52 Din. — Sasse, Am Herzen Jesu, 10 pridig. 78 strani. Nevezano 30 Din. vezano 45 Din. — Ströbele, Das Haus in der Sonne des göttlichen Herzens, 137 strani. Vezano 100 Din.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

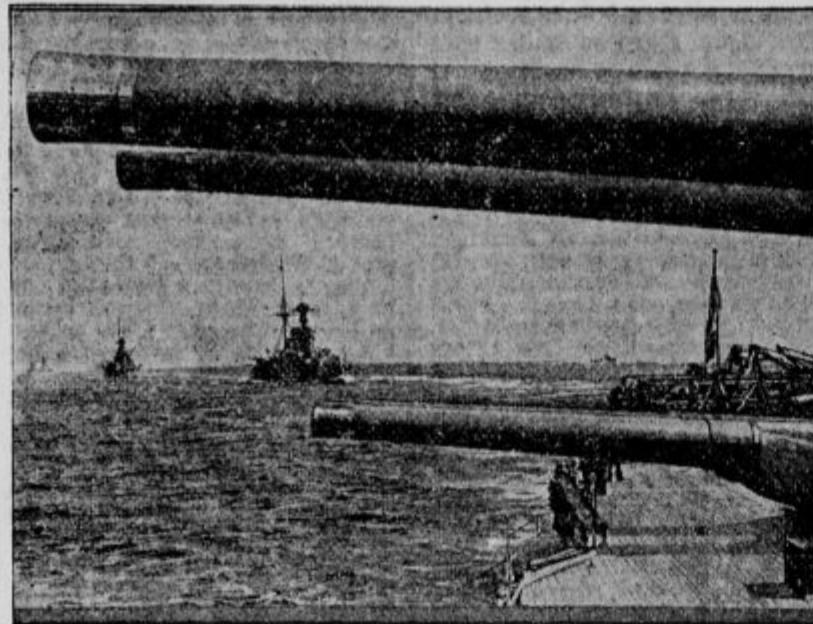
— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natragnih črevih, abcesih, sečnem pritsku, odebeličnih težih, bolečinah v krizu, tesnobi v prsh, hudem srčnem utripanjem, napadih omotice prina

Industrija, ki gotovo ne propade

Po podzemeljskih rovih cvele trgovina z orožjem

Prizor z vaj angleške mornarice v Portlandu. V ospredju oklopnička »Valiant«, v ozadju »Malaya« in »Barham«.

F. C. Hanighen in H. C. Engelbrecht sta spisala knjigo »Merchants of Death« (smrtni trgovci), v kateri sta popisala neizmerno oboroževalno industrijo in trgovino z orožjem sploh. Naj posnamemo nekaj zanimivih odstavkov iz te knjige.

Najbolj senzacionalne vesti o oboroževalni industriji so navadno politično brez vsake važnosti. Če n. pr. kak ameriški list pod velikanskim naslovom priobči na prvi strani, da francoski socialisti očitajo kralju oboroževalne industrije Schneiderju, da je Hitlerjevi vlad s posredovanjem Holandske prodal 400 tankov, ni to tako važno, kakor okolnost, da so vojaški proračuni Nemčije, Anglije, Francije itd. silno visoki. Človek se mora čuditi, ko sliši, da so ameriške tovarne poslale svoje izvrstne vojaške letalce na Kitajsko, da bi tam razkazovali ameriška letala in jih prodajali; toda mnogo bolj je vznemirljiva vest, da zahteva Roosevelt, naj se zgradi za 238 milijonov dolarjev novih ladij.

Industrija orožja se razvija po istih zakonih kakor druga velekapitalistična podjetja. Najprej je treba obdelati domači trg, nato nastopi izvoz in končno se ustanovijo v drugih državah podružnice osrednje tovarne. Kakor hitro se postavijo tovarne v inozemstvu, pada izvoz domača industrije v inozemstvo. Povsem tem je jasno, da so številke o oboroževanju, ki

nam jih daje Zveza narodov, nepopolne, ker upoštevajo samo mednarodno trgovino z orožjem. Dognano je, da zajame ta trgovina samo 3% vse proizvodnje orožja. Ostali del orožja ostane v domačih državah.

Poglejmo n. pr. ameriško letalsko industrijo. Pokazalo se je, da je mogoče na Kitajsko izvoziti ameriška letala. V resnic si jih Kitajci tudi kupovali; izročili so jih ameriški piloti. Vse to se je seveda moralo poznati po številkah, ki kažejo izvoz iz Amerike. Nedavno je podjetje Curtiss Wright naznanilo, da snuje v Hančovu tovarno s kapitalom 5 milijonov dolarjev; ta tovarna bo dobavila nankinski vladu vsa potrebna letala. Ameriška podjetja bodo tako zasluzila še več, tega pa številke o izvozu orožja ne bodo povedale.

Francijo pričevajo med države z najbolj razvito orožno industrijo. Gleda proizvodnje jekla je Francija na drugem mestu na svetu. Pisec trdi, da je podjetje Comité des Forges, t. j. velikanski francoski jekleni rust, v tesni zvezi z orožno industrijo, kakor tudi z vladom. Koncern Schneider je gospodar francoske orožne industrije, toda tudi Hotch-kiss zavzema važno mesto. Najboljši kupec je francoska vladu sama. Francoski izvoz orožja tvori 15–20 odstotkov vse proizvodnje. Škodove tovarne na Češkoslovaškem so pod vplivom Schneiderja.

Okoli 40% vse proizvodnje v Škodovi tovarni gre v inozemstvo. Izvoz orožja tvori 10% vsega izvoza Češkoslovaške. Škoda je v zadnjem času osnovala podružnice v inozemstvu, zato je pač umetno, da bo izvoz iz Češkoslovaške padel.

Tako je francosko pride angleška industrija orožja. Največje podjetje je Wickers-Armstrong s svojimi koncerni. Wickers-Armstrong je največja tovarna orožja na svetu. Anglija izvozi okoli 80% napravljenega orožja, zato pa imajo Angleži mnogo industrije v drugih državah. Ostalih 20% kupi angleška vlada oz. kolonije. Upokojeni častniki dobijo prav dobra mesta v teh podjetjih. Wickers ima 80 tisoč delničarjev; med temi je mnogo parlamentarcev, časniki karjev in vplivnih oseb.

Italija ni imela pred vojno lastne orožne industrije, pod fašizmom pa si je postavila tudi lastno. Italija je pričela tudi izvažati orožje. Za svoja utrjevalna dela rabi velikansko število topov. Na drugi strani oborožuje n. pr. Madjarsko, čeprav je to proti trianonski pogodbi in je dovedlo radi tega tudi do mednarodnih incidentov. Belgija ima že staro orožno industrijo. Odkar se tudi Belgija utruje proti Nemčiji, je nastala za njeno industrijo dobra konjunktura.

Ameriške Združene države nimajo nikakog takto velikega podjetja, ki bi se lahko merilo z evropskimi koncerni. Njene tovarne so v velikem številu raztresene po vsej državi. Največja tovarna municie in orožja v Severni Ameriki je Dupont Company, za njoo pride Bethlehem Steel Corporation. Dupont dobavlja državi 80% vsega smodnika. V miru znaša proizvodnja orožja samo 25% ostale proizvodnje v tovarni. V času vojne pa lahko dobavi tovarnam na milijone in milijone kilogramov smodnika. To se je pokazalo tudi v zadnji vojni. Dupont ima svoje podružnice v Mehiki, v Chileu in Kanadi, zdaj ustanavlja lastno podružnico tudi na Češkoslovaškem. Amerika izvozi za 15 milijonov dolarjev orožja letno. Povsem tem je jasno, da bi bilo treba ugotoviti proizvodnjo posameznih tovarn, ko bi hoteli imeti vsaj približno sliko o množini ogromne množine orožja; številke o izvozu samem pa ne povedo mnogo.

Na razrožitveni konferenci je bil že večkrat stavljhen predlog, naj bi izdelovanje orožja postal državni monopol. Potem bi bilo mnogo laže nadzirati to industrijo. Prišla bi iz rok ljudi, ki po raznih zvezah ščuvajo javnost k oboroževanju samo zato, da sami služijo. Prvi korak k razrožitvi bi bil znižanje vojaških proračunov. Nadalje bi bilo treba prepovedati dobavljanje orožja bojujočim se državam.

Japonski finančni minister Takahashi je podal ostavko, da bi preprečil ostavko vse vlade. Izjavil je, da je on odgovoren za nekatere de-narne manipulacije v finančnem ministrstvu.

„Čudeži“ v kirurgiji

V Berlinu se je zaključil 58. kongres nemških kirurgov. Na njem so pogrešali marsikatero slavno ime. »Tujerodni« kirurgi so morali zapustiti Nemčijo ali vsaj univerze. A kljub temu vsebujejo prečitana poročila več zanimivih novic.

Tvori in živčevje. Več nemških kirurgov je iskalno popolnoma neodvisno vzročno vez med bolnim živčevjem in želodčnimi, oziroma črevnimi tvori. Ta domneva je postala dokazano dejstvo. Umetno draženje živčevja pri živalih povzroči motnje delovanja notranjih žlez. Ovirana sekrecija je vzrok želodčnih tvorov. Seveda velja te ugotovitev samo za opazovane živali.

Kovinske mišice. Prof. Nordman je predvajal bolnike z ohromelimi mišicami. Nadoščal je omrivelja mišična vlakna s kovinskimi peresi, ki omogočajo gibanje z okončinami, kretanje s prsti in slično. Najbolj zanimivo je to, da nikoli ne zraste novo mišičje okrog peresa, ki bi moral v tem primeru postati nepremično. Narava pomaga kirurgu in obdaja pero samo s krožnim kanalom iz vezne tkanine. S to varovalno cevko obdanou pero ohrani vso gibčnost.

Sešti živeci. Prof. Feliks je usmrtil psu živec, da bi povzročil ohromelost določene mišice. Nato je nadomestil živec z novim, ki ga je vzel drugi živali. Pritrdil je živec s šivanko na mišico. Nekoliko dni pozneje se je ta šivac zazelil in ohromela mišica je zadobila vso nekdanjo prožnost. Na ta način se je posrečilo kirurgu oživiti celo srčne mišice.

Nagrada »Felca«, ki so si jo priborili Švedi leta 1926. Po smrti zmagovalca so darilo vrnili mornarskemu klubu v Kielu, ki je zdaj razpisal novo tekmo.

Plemenit založnik

Znani norveški pisatelj Henrik Ibsen je umrl že leta 1906. Kljub temu poročajo dnevniki iz Oslo, da so dobili njegovi dediči ta teden pismo od nekega pariškega izdajatelja družinskega in modnega tednika. Ta obvešča pisatelja, da si je dovolil objaviti njegovo povez »z nekaterimi potrebnimi okrajšavami«. Zato mu je nakazal honarar s poštnim denarnim pismom.

V Londonu se policija trudi, da bi čim bolj varno uredila promet po mestu. Številne žrtve cestnega prometa v Londonu. Pogled na važno križišče v angleški prestolnici. Pešec sme prekoraciči cesto edino v prostoru, ki je označen z risi. Angleži so to novost pobrali v Parizu.

Morje bruha zlato

S. Francisco je doživel razburljive dneve, ki so oživili spomine na nekdanjo dobo iskalcev zlata. Vihar, ki je razburkal morje v začetku aprila, je vrgel na obalo veliko množino jantarjevih kepov. Ljudje so ves dan brskali po pesku. Marsikdo je postal neprizakovano bogat. Največje kepo je našel in prodal za 20.000 dolarjev neki stari brezposelnemu, ki je stradal že več let. Neki pismonoša je našel 7000 dolarjev vreden kos jantara in dal priimek »Jan tar« svojemu novorojenčku.

Svoje mandoline nisem našel

Beli orel med črnci

P. Moorman S. J., »beli orel«, kakor so ga krstili rdečekožci, med katerimi je bival celih 9 let, se je leta 1929 naselil med črnci v kraju South Kinloch, v dolini veletoka Missouri. Črnci prebiva tam 6000 in so bili razcepljeni na 32 protestantskih sekt, samo 20 jih je bilo katoliških.

Prebivalstvo misijonarja nikakor ni prijazno sprejelo: trikrat je vložilo posebno prošnjo s podpisom in zahtevalo, da odide iz njihovega kraja, toda trikrat je sodišče zavrnito te neosnovane zahteve. Misijonar je najprej ustanobil šolo, nato pa ljudsko kuhiško in si je s tem počasi pridobil naklonjenost prebivalstva. Zamoreci so se začeli spreobratiti: V treh letih jih je sprejelo katoliško vero 131, 48 se jih pripravljajo na sv. krest. Prvi šoli je sledila druga. Tri sestre Naše ljube Gospe in trije učitelji brezplačno poučujejo 158 otrok, med katerimi jih je 50 katoliških. Še ena številka je zanimiva iz tega misijona: p. Moorman je leta 1929 podelil mesečno 40 obhajil, v letu 1933 pa 768!

★

»Pred nekaj tedni se je moj bratranec ponosrečil z motornim kolesom in je moral dva tedna ležati.«

»Strašno! Kaj ni bilo nikogar v bližino, da bi ga pobral.«

Gospodarstvo

Pomorski promet in naša mornarica

Od Trgovinsko-industrijske zbornice v Splitu smo prejeli »Pomorsko statistiko« za 1933, iz katere posnemamo s primerjavo za prejšnja leta tele podatke:

POMORSKI PROMET

Skupni pregled vseh pristalih ladij v naših pristaniščih kaže, da je lani število naraslo od 91.243 na 92.120, tonaža pa od 15.79 na 16.44 milij. ton. Vendar še nismo dosegli prometa iz l. 1931, ki je znašal 16.68 milij. ton. Pregled dospelih ladij (njih tonaže) po pristaniščih je tale (v oklepajih podatki za 1932, vse v milij. tonah): 1. Split 2.860 (2.704), 2. Dubrovnik 2.060 (1.797), 3. Sušak 1.068, (951), 4. Sibenik 893 (936), 5. Korčula 771 (787), 6. Kotor 625 (576), 7. Hvar 526 (479) itd.

Naslednja tabela nam kaže razdelitev po tonaži v %. V naše luke je prišlo, oziroma odšlo pod jugoslovansko in važnejšimi tujimi zastavami (v % vsega prometa):

	jugosl.	ital.	angl.	grška	nem.
1930	77.1	18.1	2.4	0.6	0.6
1931	80.0	15.0	2.0	1.0	1.0
1932	78.0	17.8	2.7	0.4	0.4
1933	77.9	17.7	2.1	1.1	0.4

Iz te statistike je razvidno, da ni posebnih izprememb, zabeležiti pa je le treba znatno povečanje grškega deleža.

K tej tabeli je omeniti, da je naš delež zelo visok zaradi lokalnega prometa. Slabši je pa v prometu z inozemstvom. Tu je znašal delež zastav (v %):

	jugosl.	ital.	angl.	grška	nem.
1930	30.5	52.9	6.2	1.7	3.2
1931	34.7	49.4	4.7	3.4	2.2
1932	35.5	46.7	6.4	4.6	1.9
1933	31.5	50.8	11.3	3.1	0.8

Tu smo lani izgubili mnogo v korist Italije in Grčije.

Statistika prometa blaga po morju je tale: promet s tuzemstvom v uvozu 2.124 milij. met. stotov (1932 2.172), izvoz 2.574 (2.672), skupno 4.698 (4.844) milij. ton. Promet z inozemstvom v uvozu

3.639 (3.317), v izvozu 12.758 (11.731), skupno 16.397 (15.047) milij. met. stotov. Tuzemski promet se ni povečal, pač pa promet z inozemstvom tako v uvozu kot izvozu.

POTNIŠKI PROMET

Ves potniški promet na našem Jadranu je lani padel (pripomniti je, da so v skupni statistiki tudi podatki o prometu na Skadarskem jezeru; promet 1933 leta 15.200 oseb, 1932 pa 7.262) od 1.242.000 na 1.208.000. Potniški promet je bil največji leta 1930 z 1.582.000 potnikti, 1931 jih je bilo samo 1.419.000.

Natančnejši pregled nam kaže, da je od 1932 na 1933 narastel promet na glavnih progah vzdolj celo obale, na rednih progah z inozemstvom in na pobočnih progah v pomorskem okrožju Dubrovnik, ves ostali lokalni potniški promet je pa padel.

Lani je bil največji potniški promet v teh-le pristaniščih (v tisicih, v oklepajih podatki za 1932): Split 389 (355), Sušak 251 (240), Sibenik 174 (246), Dubrovnik 116 (94) in Kotor 100 (91).

NAŠA SVOBODNA ZONA V SOLUNU

Statistika splitske zbornice vsebuje tudi podatke o prometu solunskih svobodnih zone. Promet je znašal lani: prispeval iz Jugoslavije po železnici 1.805 (1.713), po morju 11 (18), iz inozemstva 234 (200) tis. met. stotov, odpravljeno pa je bilo: v Jugoslavijo po železnici 255 (205), z ladjo 34 (8), v Grčijo po železnici 35 (76), z ladjo 4 (6), v ostale države 1.673 (1.615) tis. met. stotov.

Tonaža prispelih ladij se je zmanjšala od 0.18 na 0.13 milij., pač pa je na nasloš število pristalih naših ladij od 36 na 38, tonaža pa od 36.172 ton na 53.277 ton. Naša zastava v svobodni zoni se drži dobro in zavzemata prvo mesto.

ŽELEZNIKI PROMET V PRISTANIŠČIH

Na železniških postajah pri morju je znašal lani promet (v tis. ton, v oklepajih podatki za 1932): Sušak 526 (370), Dubrovnik 289 (211), Sibenik 228 (205), Split-Solin 140 (204), Split — mesto in predmestje 113 (175), Metković 84 (88), Zelenika 28 (21) in Bakar 8 (2).

171.69—173.29, Curih 1108.35—1113.85, New York 3380.50—3408.76, Pariz 225.27—226.39, Praga 141.90 do 142.76, Trst 293.79—296.19.

Promet na zagrebški borzi je znašal 31.531 Din. Curih, Pariz 20.325, London 15.55, New York 307.75, Bruselj 71.95, Milan 26.51, Madrid 42.15, Amsterdam 208.80, Berlin 117.10, Dunaj 73.10 (priv. 57.40), Stockholm 80.15, Oslo 78.10, Kopenhagen 69.45, Praga 12.81, Varšava 58.15, Atene 2.93, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendenca za državne papirje je bila slabješa, vendar tečaji niso znatno popustili. Promet je bil srednji in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 400 kom., 7% inv. pos. 50.000 in begl. obv. 30.000.

Ljubljana: 7% inv. pos. 70—71, agrarji 37 den., vojna škoda 306.50—307.50, begl. obv. 54 den., 8% Bler. pos. 60.50 den., 7% Bler. pos. 55 den., 7% pos. Drž. hip. banke 68 den., Kranj. ind. 250 bl. Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70.50—71.50 (70.50), vojna škoda 304—306 (306), 6. 304—306 (306), 6% begl. obv. 54.25—54.75 (54.50), 8% Bler. pos. 61—61.50, 7% Bler. pos. 55—55.25. — Delnice: Priv. agr. banka 215—216, Osi. sladk. tov. 120 do 150, Impeks 50 den., Trboveljska 86—95.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50 (71.50), vojna škoda 305—306 (305), 9. 307 bl., 11. 305—307, 6% begl. obv. 54.25—54.50, 8% Bler. pos. 61—62, 7% Bler. pos. 55—55.50 (55), 7% pos. Drž. hip. banke 68—69. — Delnice: Narodna banka 4050 do 4075 (4075), Priv. agrar. banka 214.50—215.50.

Zivina

Mariborski svinjski sejem dne 15. junija. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 255 svinj. Cene so bile sledete: mladi prašiči 6—7 tednov starci 80—100 Din, 7—9 tednov starci 120—130 Din, 3—4 mesece starci 140—180 Din, 5—7 mesecev starci 220—260 Din, 8—10 mesecev starci 300—480 Din, 1 leto starci 500—620 Din, 1 kg žive teže 5—6 Din, 1 kg mrtve teže 8.50—10 Din. — Prodanih je bilo 122 komadov.

Sejem za prašiče. Sejem za prašiče v Ptiju v sredo, dne 13. t. m. je bil, kar se tiče dogona, dobro založen, kupci pa je bila slaba. Pripeljali so 215 prašičev in 89 svinj, skupaj 309 komadov. Od teh so prodali 86. Cene za 1 kg žive teže so bile sledete: debeli 6—7 Din, prolenki 5—6 Din, mrtve teže 8.50—9 Din. Prašički, starci 7—8 tednov so se prodajali po kakovosti od 75—150 Din komad.

Hmelj

Savinjska dolina: Pri temelju vremenu in izdatni vlagi je rastlina v boljših legah dosegla do vrha opor in čez ter odganja številne stranske poganjke. Rastlina vedno bolj odganja v cvet in bo obiranjem treba priveti predvidoma mnogo prej kakor navadno. Bolezni in škodljivci ni opaziti, pač pa je toča ponekod povzročila mnogo škode. Računa se, da bo letošnji pridelek bolj pičel. — V kupciji je se vedno precej zanimanja in se za lanskim pridelek ponuja po 50 Din in več za kilogram, pa tudi za letošnjega v predprodaji se že nudi po 35—40 Din za kilogram.

Vojvodina: Rastlina je zdrava, vendar zaostala v razvoju, ima le redke stranske panoge in splošno odganja v cvet. Koncem maja je izdatno deževje znatno osvežilo nasade. — Kupcija je mirna in se za lanskim pridelek nudi do 45 Din za kilogram.

Najvišje cene, plačane zadnji čas za najboljši hmelj raznih provenienč, so bile naslednje:

Nemčija (Tettmang)	75 Din za kg
Anglija (Golding)	73 Din za kg
Francija (alzaški)	60 Din za kg
Ceškoslovaška (Zatec)	59 Din za kg
Jugoslavija (savinjski)	50 Din za kg
Poljska (wolinjski)	42 Din za kg
Belgijska (Poperinge)	40 Din za kg
Amerika (kalifornijski)	36 Din za kg

Vse cene na inozemskih tržiščih so preračunane po pariteti v Curihu.

STARSEMI

Za rodbinske člane, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka, »Energin« za jačanje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kožarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v politrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 4787/32.

Prepričajte se

tudi Vi, da so za sigurno, ekonomično in udobno vožnjo najbolj priporočljive pnevmatike

Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa ulica 21, Telefon 23-09.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveža dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg 32.

Sveže hruske

okusne, debele; novi fižol kg 3.50 Din; krompir 3 Din; slive (rumene) 3.25 Din — razpoljalja franko vsaka železn. postaja po 35 kg — G. Drechsler. Tuzla. (l)

Naprodaj:

košarski izdelki, priznano lepo in čisto izdelani po znižani ceni; košarice in jezikica v specerji, izčem. Elektrika, vodovod. Cena m² 55 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 6768. (s)

Pohištvo

Novo spalnico s psihi prodam za 1800 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 6767. (s)

Citajte in širite

»Slovenca!«!

MALI OGGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mal oglaš. Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 min visoka pellina vrstica po Din 2.50. Za plasmene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Službodobe

Stanovanja

Stavbne parcele

manjše, na Viču, 2 min. od tramvajske postaje — poceni naprodaj. Pojasnila daje od 2—5 lastnike. M. Plautz, Stari trg 30. p

Parcelo prodam

bližu nove šišenske cerkev. Elektrika, vodovod. Cena m² 55 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6769.

Oklic**Prostovoljna sodna dražba na Kodeljevem**

V torek 19. junija t. l. ob 10 dopoldne se bo pri podpisanim sodišču soba št. 37 prodala:

hiša št. 137 Kodeljevo-Štepanja vas

z izklenco ceno 100.000 Din. Odkupnine ostane lahko polovica vknjižene na posestvu proti 6% obrestovanju. Ostali pogoji so na vpogled pri podpisanim sodišču soba št. 37.

Sresko sodišče v Ljubljani, odd. VIII., dne 11. junija 1934.

Potri naznanjam, da nam je umrl naš ljubljeni oče, stari oče in last, gospod

IVAN PAPOV

čevljarski mojster

dne 14. junija t. l. zadel od kapi. Pogreb nepozabnega rajnika bo v soboto ob 18.

Tržič, Maribor, Zagreb, dne 15. junija 1934.

Zalujoča rodbina Papov.

ZDRUŽENJE KLJUČAVNIČARSKIH MOJSTROV V LJUB. LJANI javlja, da je umrl njegov član in dolgoletni odbornik, gospod

Uranič Andrej

ključavničarski mojster v Ljubljani.

Dragega pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti v soboto, dne 16. t. m. ob 14 iz mrtvačnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. junija 1934.

UPRAVA.

Naš nad vse ljubljeni soprog, atek, brat, stric, bratranec in svak, gospod

ALOJZIJ MRAMOR

drž. uradnik v pokolu in imejitelj reda sv. Save V. st.

nas je danes, v starosti 44 let, po težkem trpljenju, previden s tolažili svete vere, za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 16. junija 1934 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Dolenjska cesta 10 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. junija 1934.

Ivana roj. Žužek, soproga, Vlasta in Nada, hčerki in ostalo sorodstvo.

>SLOVENEC, dne 16. junija 1934.

Nogavice - rokavice

kompletne potrebuščine za krojače in šivilje, nadalje bogata zaloga žepnih robev, toaletnih potrebuščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po

najnižjih cenah

pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očem je mast CLAVEN. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladista M. Hrnjak, lekarnar, Sisak.

Zaščitni znak

Varuje se potvrdi!

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrost radi želodca, dajte mu brez pomisljanja v malo vode ali mleka malo žličko praška »Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Krapinske toplice

Najboljši uspehi zdravljenja reume, protina, iščasa, ženskih bolezni itd. Radioaktivni vrelci in blato 43 C. Sezona april—oktober. Cenene pavšalne kure za 55 do 65 Din dnevno, kakor tudi izredni popusti za časa predsezone. Penzija za časa glavne sezone 50 do 80 Din. — Priznano izvrstna oskrba, popusti na drž. železnicah, postaja Zabok—Krapinske toplice. Navodila in prospekti zahtevajte od uprave kopališča.

KUBANY-JEV MATE ČAJ

Zdaj nam ter krepa živce in mišice. Pospešuje prehavo, dela appetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno piše, se mu ne bati ne gihati na revme. Dobije v vseh lekarnah v originalnih zavojčkih po 15-15, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leštek, Ljubljana, Resiljeva c. 4, ako posljete v naprej Din 15. Sportniki, turisti, lovci, nogometniki: piše ga redno!

Ali ste že poravnali naročnino?

Umrl nam je naš srčnoljubljeni, zlati sinček oziroma bratec in vnuček

Joži

Pogreb nepozabnega ljubljenčka bo v nedeljo, dne 17. junija t. l. ob 4 popoldne na farno pokopališče v Domžalah.

Domžale, dne 15. junija 1934.

Zalujoče družine:
Svetlin, Kuralt, Kanc.

Ravnateljstvo in nadzorstvo »Posojilnice v Logatcu« žalostna obveščata zadružnike, vlagatelje, prijatelje in znance, da smo izgubili s smrtno dne 15. t. m. svojega mnogoletnega skrbnega, varčnega in preudarnega ravnatelja, gospoda

Antona de Gleria st.

Ohranimo ga v hvaležnem spominu in se poslovimo od njega na poti v kotiček miru dne 17. t. m. ob 16.

Slava velikemu in skromnemu možu!

V Dol. Logatcu, dne 15. junija 1934.

MLEKARSKA ZADRUGA V LOGATCU naznana žalostno vest, da je umrl njen bivši dolgoletni član načelstva in soustavnitelj, gospod

de Gleria Anton st.

Pogreb se bo vršil v nedeljo 17. junija ob 4 popoldne na farno pokopališče v Dol. Logatcu.

Dragega pokojnika bomo ohranili v častnem spominu.

Logatec, dne 15. junija 1934.

NAČELSTVO.

Umrl nam je danes z dnevnim svitom naš dobr, ubogi oče, gospod

JERNEJ NOVAK

zadružni uradnik v pokolu, glasbenik in hišni posestnik

prevideen s tolažili svete vere in okrepljan z večnim kruhom živih. Pogreb se bo vršil v soboto 16. junija 1934 ob 4 popoldne iz doma žalosti, Einspielerjeva ulica 17.

Ljubljana, dne 15. junija 1934.

Zalujoči: Amalija roj. Urbič, soproga, Stojan, Malčka, Mira, Veruška, otroci.

Vsem sorodnikom in znancem javljamo tužno vest, da nas je za vselej zapustila naša dobra mamica, gospa

Marija Avguštinčič

nadučiteljeva vdova

po dolgi, hudi bolezni, v 74. letu starosti.

Pogreb nepozabne bo v nedeljo 17. t. m. ob pol 4 popoldne izpred kapelice mestnega pokopališča v Pobrežju.

Sveta maša zadušnica bo v nedeljo 18. t. m. ob 7 zjutraj v stolni cerkvi.

Maribor, dne 15. junija 1934.

Zalujoči rodbini

Avguštinčič in Novak.

Rekordna vožnja

36

Rešil je te potnike nevarnosti. Ril je z uklojeno glavo proti četrti barki. Poveljeval jí je njen neznan častnik iz strojnici. Mož, ki je postal v čolnu, se ni mogel rešiti navala potnikov.

>Tako ne boste nikoli opravili! mu je zaklical Simon. >Pustite, naj jaz tu uredim!

>Kdo ste?<

>Drugi poročnik.<

Množič ga je ločila od barke v nevarnosti. Zagnal se je z levo ramo naprej, odrnil z desno potniku in z nadčloveškim naporom dosegel rob ladje.

>Nazaj, mož! Prostora je za vse! Dvignil je žensko na roke.

>Vjemite! Sedaj ste vi na vrsti!<

Ta hip je voda dosegla dinamične stroje. Naenkrat so ugasile vse luči. Ljudje so se divje zagnali proti rešilnini čolnom in vpitje strašne stiske je pretresalo ozračje. Sprič napada, ki se je nalik ogromnemu valu vrgel nanj, je Simon popustil, izgubil tin in izginil.

Druge za drugo so se dvigale rakete proti višini neba, črnega in brezvezdnatega, predirele meglo, se razpršile in padle spet navzdol. Davis jih ni gledal, tudi ne njegov stari mornar, ki jih je začigal. Z zapovedišča je s pogledi obvladal krove, kjer so se vkrcavali na čolne, in sledil dogodkom.

Mrmiranje in nekaj vzklikov je sledilo neobičajno dolgemu tuljenju sirene. Nato je zadošneno vpitje, ki so ga tvorili kriki iz tisočerih prsi in ki ni več ponehalo. Selilo se je, glaseče se z enega boka, kjer je bil čoln pripravljen, nato z drugega in včasih z obih. Bilo je hranjeno in nadkriljeno z ostrejšim krikom, s kratkimi povelji in

klijub vsemu se je dozdevalo v tihoti oceana neznavno in v vedni pripravljenosti, da ga zaduši.

Vsililo se je Davisu, mu bilo v muho, kakor je za svedoke izraz trpljenja in groze strašnejši od samega trpljenja in groze.

Najprej je prišlo od skupine petdeseterih potnikov, gnetočih se na prvem čolnu, ki se je pojavil v višini krova — na Herwickovem. Kriki so postali še prodirnejši, čim se je barka v noči pogrenila proti vodi. Izginili so. Samo še škrtanje deseterih vesel po železni pločevini trupa, udarec veselskih lopat po vodi, nato tišina. Barka se je oddaljevala, z zapovedišča jo je bilo še nekaj minut videti dvignjeno od nočnega vala, nato je izginila, pogrenivša se v dol. Toda iz nje je tedaj nenadno zadonel val vpitja, groze in sliske, ki pa ga je meglja nenadno zadušila, in to je bilo o tem rešilnem čolnu vse.

In prizor se je ponavljal enkrat, dvakrat, desetkrat. V hipu, ko je četrti barka dosegla vodo, jo je val butnil ob trup. Mornar, ki je ravnal z akom, je napačno stopil in izginil. Na grebenu slednjega vala se je snel prednji škripec, čoln je obvisel na zadnjem koncu in stresel v vodo vseh petdeseter žensk. Naslednji val ga je obrnil in ko je iztrgal še zadnji škripec, ga je treščil ob trup. Nečloveški krik je udušilo šumenje valov. Voda je zasukala vrtlinec, ki je odvlekel ostanke lesa, zagrabil trupla, ki so pozdravljala nalin možicjem, preden so jih valovi strli ob trupu.

Tekom kratkotrajnih sekund žaloigre je ostal Davis negiben, grizoč si pesti. Visel je čez ograjo nepremično vprtih in od groze povečanih oči. Čutil je, da je prekošen, uničen od zvezne moči, proti katerim se ni mogel boriti. Dvignil je glavo in iščoč pomoči pregledal obzorje vse naokrog. Ničesar, samo lahen in ledeni veter, ki se je razprševal z krikom, s kriki s kriki.

ljenja orjaška „Morska zvezda“, ki se je počasi nagnala na desno. Krog broda je bil svetlejši pas, kjer je črna voda grabila čolne in jih odnašala v noč.

>Halo, Grayson!<

>Voda nekaj počasneje narašča, toda stene se čedalje bolj upoglibijo. Bojin se, da ne bom more vel dolgo dajati luči. Cevi se kvarijo in odločajo.<

>Ipraznите globino.<

Udaja se stena trupa? Kaj je vendar vzrok? Ledena gora? Nemogoče, saj so s pramcem zadejni obnjo, nekaj metrov pod kljunom. Kaj torej? Tedaj se domisli drobev iz pogovorov, ki jih je čul prav kakor Herwick; spomni se zgodbe, ki je prikrito krožila in ki ji ni posvečal nikake pozornosti. Mislim je na drgetanje, ki je pretekel ladjo, če se prekoračil določeno brzino. Slednji, ko je dolge minute obračal in pretreal te misli, ga je presunilo strašno spoznanje: „Morska zvezda“ ni bila sposobna za službo na morju. Dobro je pogledal brod, ki je bil še pod njegovimi nogami in ki ne bi bil smel nikdar zapustiti pristanišča.

Udaja se! Nocojščna noč je bila zanj bogata spoznanjem in presenečenjem, bile so to najvažnejše ure njegovega življenja in nedvomno — imel je dovolj poguma, da ni varal samega sebe — tudi zadnje. Udaja se! Vraga vendar! Zdela se mu je, da uganil razloge, ki so vodili Jorgana pri izberi povelnika za „Morsko zvezdo“. Udaja se! Ali